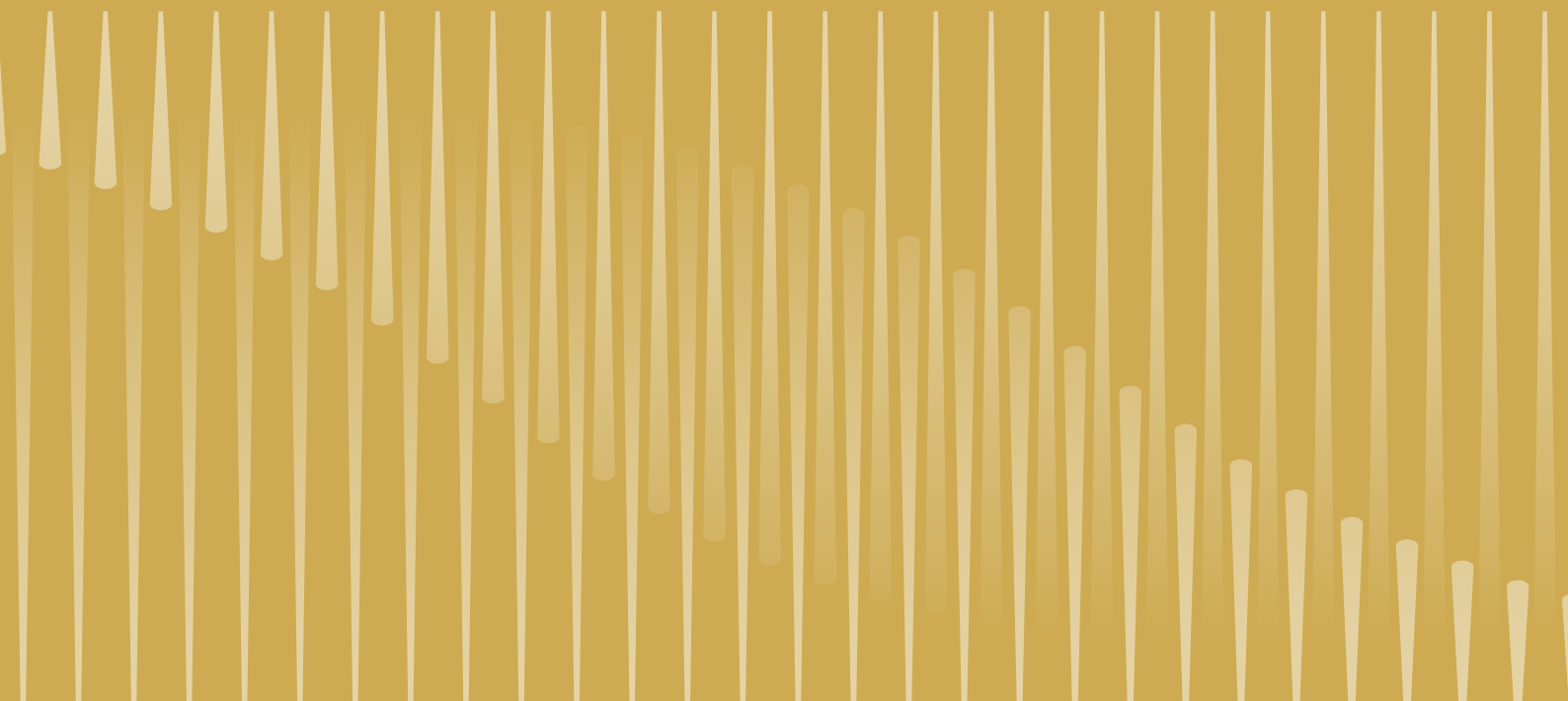

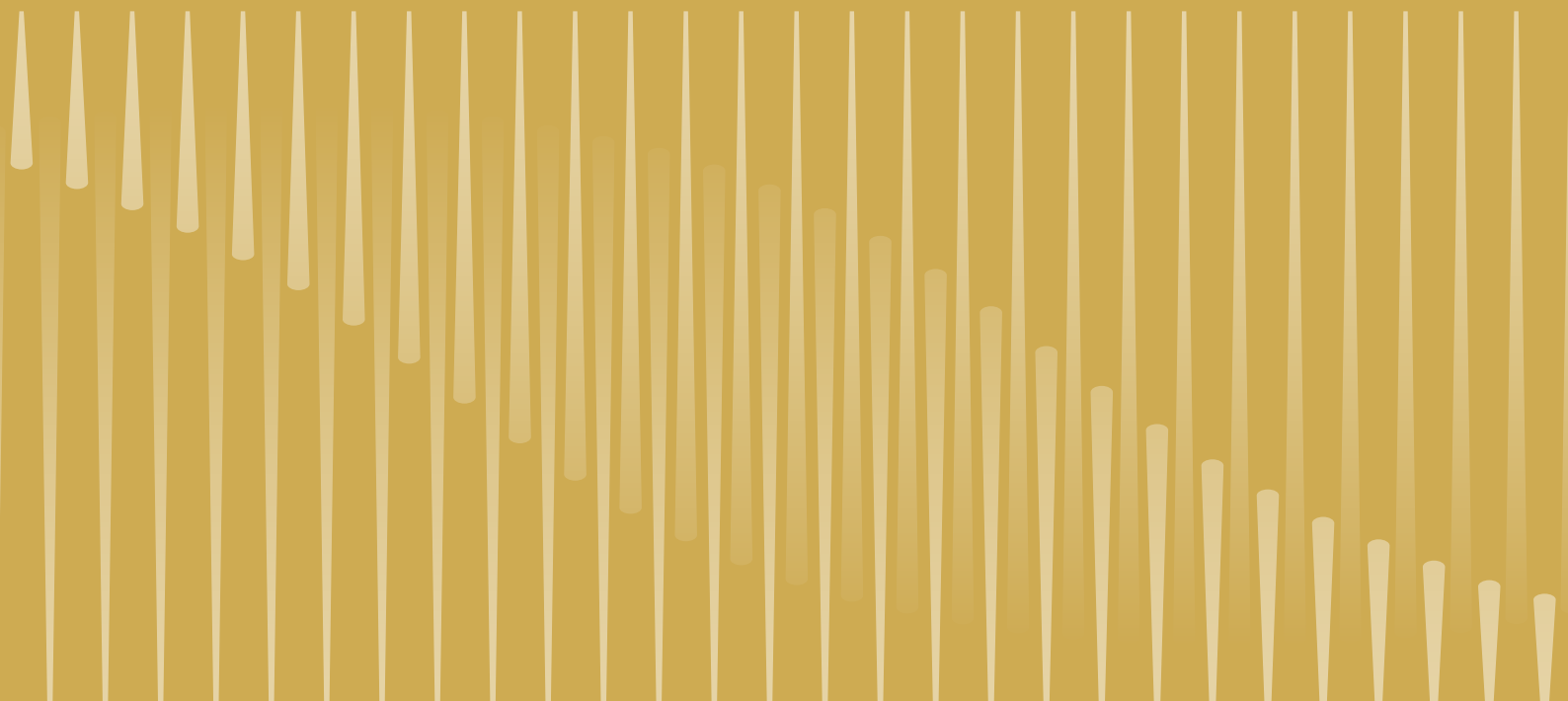
Comhairle na mBreithiúna
The Judicial Council

2025

TUARASCÁIL BHLIANTÚIL

**Sármhaitheas breithiúnach agus
neamhspleáchas a chur chun cinn
chun muinín an phobail as na
breithiúna agus as riar an chirt in
Éirinn a chinntiú.**

Clár na nÁbhar

Forléargas ar 2025	2
Tuarascáil Bhliantúil Chomhairle na mBreithiúna	3
Réamhrá an Chathaoirligh	4
Réamhrá an Rúnaí	7
Maidir le Comhairle na mBreithiúna	10
An Bord	16
An Coiste um Staidéar Breithiúnach	20
An Coiste um Threoirínte maidir le Díobhálacha Pearsanta	28
An Coiste um Threoirínte maidir le Pianbhreitheanna agus Eolas	31
Na Coistí um Thacaíocht Bhreithiúnach	36
Tuarascáil Bhliantúil an Choiste um Iompar Breithiúnach	39
An Coiste um Iompar Breithiúnach	40
Tuarascáil Bhliantúil de bhun Alt 87	44

Forléargas ar 2025

judicialcouncil.ie Cuairteanna ar
an suíomh gréasáin: **6,824**

Iompar Breithiúnach

87

breitheamh a
ndearnadh gearán
fúthu

226

gearán

236

cinntiúchán

1

gearán inghlactha

78

gearán a
athbhreithníodh

Oiliúint Bhreithiúnach

9

breitheamh nua
ionductaithe

5

comhdháil a fuair
tacaíocht

105

imeacht oiliúna a
tairgeadh

97%

de bhreithiúna a
d'fhreastail ar imeacht
oiliúna de chuid an
Choiste

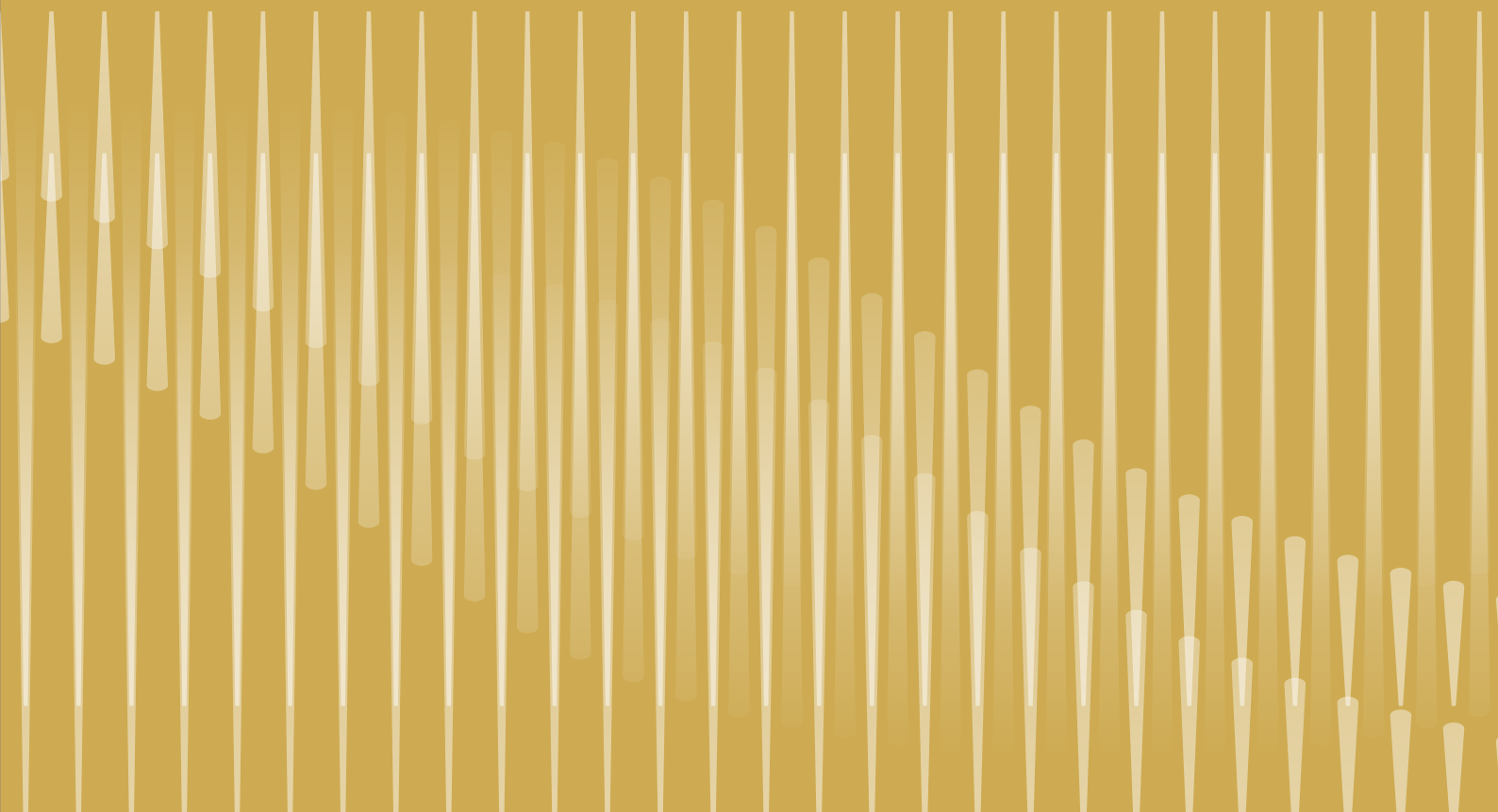

Breithiúna

194

comhaltaí comhairle

Tuarascáil Bhliantúil Chomhairle na mBreithiúna 2025

Réamhrá Chathaoirleach Chomhairle na mBreithiúna

An Breitheamh Donal O'Donnell
An Príomh-Bhreitheamh,
Cathaoirleach Chomhairle na mBreithiúna

Is cúis áthais dom Tuarascáil Bhliantúil Chomhairle na mBreithiúna do 2025 a chur i láthair.

Seo í an séú Tuarascáil Bhliantúil de Chomhairle na mBreithiúna. Tugadh faoi deara le tuarascálacha as a chéile gur cuid lárnach d'fheidhmeanna na Comhairle í muinín an phobail sna breithiúna agus i riar an chirt sa tír seo a chur chun cinn agus a choinneáil. Leagtar amach sa tuarascáil seo forbairt agus baint amach leanúnach fheidhmeanna reachtúla na Comhairle in 2025. Cé gur lean obair na Comhairle de bheith ag forbairt, tá tábhacht ar leith ag baint leis na garspriocanna a baineadh amach i ndáil le treoirlínte maidir le pianbhreith a ghearradh, oiliúint bhreithiúnach agus feidhm folláine breithiúnaí a bhunú in Éirinn.

Chuir an Coiste um Threoirlínte maidir le Pianbhreitheanna agus Eolas a chéad dréacht-treoirlíne faoi bhráid an Bhoird faoin Acht. Ba gharsprioc shuntasach é sin don choiste sin, a tháinig chun cinn agus a sháraigh roinnt constaicí i ndáil le sonraí chun tacú lena chuid oibre. Dírionn an chéad treoirlíne go príomha ar chur i bhfeidhm Alt 40 den Acht um Fhoréigean Baile, 2018. Baineann an t-alt le roinnt cionta lena n-áirítear éigniú, cionta gnéasacha tromchúiseacha agus ionsaithe tromchúiseacha, chomh maith le cionta níos lú. Cuirtear an t-alt i bhfeidhm tá an t-íospartach agus an ciontóir pósta, nó i gcás inar raibh siad pósta roimhe seo, nó i bpáirtnéireacht shibhialta, nó ar shlí eile i ndlúthchaidreamh. Sna cásanna sin, caithfidh cúirt pianbhreithe déileáil

leis an gcaidreamh a bheith ann mar thoisc ghéaraitheach, agus tá an phianbhreith le bheith níos mó ná mar a bheadh sí murach sin.

Is féidir le pianbhreith a ghearradh i gcásanna coiriúla a bheith ina tasc casta agus deacair do bhreithiúna. Cuideoidh an treoirlíne seo, gus í ar an gcéad cheann i sraith a thiocfaidh ina diaidh, go mór le breithiúna ina gcinnteoireacht sa réimse seo.

Bhain an dara forbairt shuntasach in 2025 le todhchaí na hoiliúna breithiúnaí. Go luath sa bhliain d'iarr mé féin agus ceathrar Uachtaráin Chúirte ar an gCoiste um Staidéar Breithiúnach machnamh a dhéanamh ar an bhféidearthacht go mbeadh oiliúint éigeantach ann do na breithiúna.

Bhí sé i gceist, go ginearálta, go gceanglófaí ar bhreithiúna i ngach bliain féilire líon íosta cúrsaí oiliúna a chur i gcrích. Ag eascairt as obair an choiste sin, tháinig togra chun cinn chun leibhéal oiliúna indéanta ach uailmhianach a bhaint amach. Bhí sé thar a bheith tábhachtach go mbeadh na moltaí dírithe ar ábhair éagsúla chun sprioc gach duine aonair a bhaint amach. Is éard a bhí i gceist leis sin ná an dlí substainteach, ceird na mbreithiúna agus an comhthéacs sochaíoch. Chuir mé na breithiúna ar an eolas faoi na riachtanais nua ag ár gcomhdháil oiliúna náisiúnta i mí na Samhna, agus glacadh go forleathan leis

an gcóras nua ó shin. Cuirfidh an tionscnamh seo leis an dul chun cinn suntasach a rinneadh le blianta beaga anuas chun a chinntiú go mbeidh na scileanna is gá ag ár mbreithiúna agus go bhforbróidh siad na scileanna sin ina ról.

Is é an tríú gné ba mhaith liom a chur i dtábhacht go bhfuil iarracht déanta ag an gComhairle, le blianta beaga anuas, feidhm folláine ghairmiúil a chur chun cinn agus a sholáthar do na breithiúna in Éirinn. Tá áis den sórt sin ar fáil do bhreithiúna go hidirnáisiúnta le tamall anuas, agus tá Éire tite ar gcúl beagán.

Ar an gcaoi chéanna, tá tacaíochtaí sa réimse seo ar fáil do ghairmithe dlí agus d'fhoireann na hearnála poiblí le fada an lá. Bhunaigh an Chomhairle coiste chun na críche sin, agus tharla an phleanáil a rinne sí le déanaí i gcomhthráth leis na moltaí láidre a bhaineann leis an réimse sin sa Tuarascáil ón Meitheal um Pleanáil Bhreithiúnach. In 2025, bhí ríméad orm gur sheol an Chomhairle Bhreithiúnach a céad 'Straitéis maidir le Folláine Bhreithiúnach' ag deireadh mhí Iúil, a tharla i gcomhthráth le himeacht breithiúnach idirnáisiúnta ar an ábhar céanna. Beidh na tograí sa Straitéis, mar aon leis an obair atá déanta cheana agus atá idir lámha, ina dtreoir do shaoráid tacaíochta inrochtana do bhreithiúna in 2026.

Léiríonn na trí shampla sin, a d'fhéadfadh a bheith neamhghaolmhar ar an gcéad amharc, tábhacht agus idirspleáchas fheidhmeanna uile na Comhairle maidir le tacaíocht rathúil a thabhairt do bhreithiúna. Is ar éigean atá sé conspóideach a thabhairt le fios go mbeidh breitheamh a bhfuil treoirlínte aige nó aici chun cabhrú le cinnteoireacht, a gceanglaítear air nó uirthi freastal ar réimse imeachtaí oiliúna, agus a dtacaítear leis nó léi ina bhfolláine phearsanta, in ann a ról a chomhlíonadh ar bhealach níos fearr agus na caighdeáin iompair is airde a thaispeáint agus é sin á dhéanamh aige nó aici. Tá dul chun cinn leanúnach déanta in 2025 sna réimsí sin.

Agus béim á leagan ar thrí réimse amháin, tá sé tábhachtach gan dearmad a dhéanamh ar gach rud eile a baineadh amach in 2025. Tagraíonn gach tuarascáil bhliantúil do na gealltanais

shuntasacha ó bhreithiúna iad féin a thiomnú do thacaíocht a thabhairt do chomhghleacaithe, go príomha trí oiliúint agus folláine, ach chomh maith leis sin trí am gann a chaitheamh ag treorú agus ag tacú le feidhmeanna eile.

Tugtar roinnt sonraí sa tuarascáil bhliantúil seo arís maidir le hobair leanúnach eile an Bhoird agus na gcoistí éagsúla. Déanann an Bord fhorghoirseacht ar fhorghór fheidhmeanna na Comhairle, agus tá mé thar a bheith buíoch den Bhreitheamh Iseult O'Malley as ról Chathaoirleach an Bhoird agus an Choiste um Iompar Breithiúnach a ghlacadh in 2025.

Tá an Príomh-Bhreitheamh ina chathaoirleach ex officio ar an mbeirt sin, agus na ról sin á dtarlú aici chuici, chuir sé ar mo chumas díriú ar bhunú an Choimisiúin um Cheapacháin Bhreithiúnacha. Leanann an Coiste um Staidéar Breithiúnach, agus oiliúint á cur aige ar bhreithiúna ónár ndlínsí cúirte ar fad, dá chlár a leathnú. Ba mhaith liom a thabhairt faoi deara agus a aithint ag an bpointe seo an Breitheamh Peter Charleton a dtiocfaidh a ról mar Stiúrthóir an Staidéir Bhreithiúnaigh chun críche i mí Aibreáin 2026. Tá a thiomantas dá fhreagrachtaí agus dá shaineolas tar éis fás leanúnach na feidhme seo a fheiceáil.

Leanann an Coiste um Iompar Breithiúnach dá ról tábhachtach maidir le feidhm an ghearáin a bhainistiú faoin Acht um Chomhairle mBreithiúna, 2019. Tá sé neamhspleách faoin Acht ina ról, mar atá an Cláráitheoir, agus is léir óna thuarascáil féin go bhfuil córas láidir i bhfeidhm. Is léir arís ó shonraí 2025 go mbíonn breithiúna in Éirinn ag iarraidh go laethúil cloí leis na hardchaighdeáin a leag siad féin síos nuair a ghlac siad na treoirlínte maidir le hiompar.

Agus muid ag féachaint i dtreo tuilleadh fáis in 2026, príomhfhorbairt a bheidh ann córais TF a chur i bhfeidhm chun tacú le hoiliúint agus iompar. Beidh gá le foireann bhreise chun dul ar aghaidh chuig an gcéad chéim eile den fhás agus chun í a choinneáil ar bun. Tá sé tábhachtach arís i mbliana go n-admhaítear an méid ama a chaitheann na scórtha breithiúna in Éirinn ar fheidhmeanna Chomhairle na mBreithiúna, agus sa bhreis ar a n-ualach oibre. Leanaimid

de bheith buíoch de Rúnaí agus d'fhoireann na Comhairle, agus go deimhin de chomhaltaí tuata ár gcoistí, as a dtacaíocht agus a dtiomantas leanúnach d'obair na Comhairle. Tá a dtiomantas léirithe ag gach duine lena mbaineann don chroíchuspóir a bhfuil mé ag filleadh air: muinín an phobail as na breithiúna in Éirinn a chothabháil agus a chur chun cinn go deimhin.

Donal O'Donnell

An Príomh-Bhreitheamh

Cathaoirleach Chomhairle na mBreithiúna

Meitheamh 2026

Réamhrá an Rúnaí

Tá an-áthas orm an séú Tuarascáil Bhliantúil ó Chomhairle na mBreithiúna a chur i láthair. Leanann éachtaí agus uaillmhianta na Comhairle de bheith ag fás bliain i ndiaidh bliana, agus is pribhléid arís é a bheith rannpháirteach in éabhlóid leanúnach na Comhairle Breithiúnaí.

Kevin O'Neill
Rúnaí Chomhairle na mBreithiúna

Léiríonn réamhrá an Phríomh-Bhreithimh agus tuarascálacha gach ceann de na coistí an obair atá déanta agus á déanamh. Agus measúnú á dhéanamh ar an seasamh atá againn maidir le cuspóir agus spriocanna foriomlána na Comhairle, is léir ó 2025 go bhfeidhmíonn gach feidhm reachtúil anois ar bhunchlocha daingne, agus iad ag feidhmiú go neamhspleách agus le tacaíocht ón bhfoireann. Tá na struchtúir riaracháin i bhfeidhm a chuirfidh ar chumas gach duine fás agus oiriúnú de réir mar a théimid ar aghaidh. Cé go bhfeidhmíonn na coistí sin go neamhspleách, tá ról rithábhachtach ag gach ceann acu ag brath ar na coistí eile chun príomhfheidhm na Comhairle Breithiúnaí a bhaint amach: muinín an phobail as na breithiúna.

Agus an pointe ina bhfuil a fhéiniúlacht féin bunaithe ag gach limistéar á bhaint amach, níl sé le rá gur thosaigh 2025 ag deireadh an turais forbartha, ach deireadh an túis. Ó bunaíodh é, cuireadh frustrachas ar an bhfás maidir le soláthar foirne agus bonneagar tacaíochta dár mbreithiúna ar roinnt bealaí, cé nach bhfuil sé uathúil don chomhlacht seo ná nach bhfuil cur amach aige ar aon duine a bhfuil baint aige le comhlacht nua san earnáil phoiblí. In 2026, táthar ag súil, tar éis dúinn an príomhphointe sin a bhaint amach, gur féidir linn tógáil ar na feidhmeanna atá bunaithe anois agus a bhforbairt a spreagadh trí fhoireann bhreise a

earcú agus trí chórais bainistíochta foghlama agus bainistithe cásanna a chruthú chun tacú le hoiliúint bhreithiúnach agus leis an gcóras iompair bhreithiúnaigh faoi seach. I gcás an chéad chinn, cuirfidh rochtain fheabhsaithe ar ábhair oiliúna go mór le forbairt ghairmiúil. Tacóidh an córas bainistithe cásanna, chomh maith le tacú le gearáin a riar, le cur chuige níos trédhearcaí i leith sonraí agus tabharfaidh sé léargas níos fearr ar ghearáin.

Tá an tábhacht a bhaineann le bheith in ann na feidhmeanna sin a choinneáil go hiomlán rithábhachtach chun go n-éireoidh leo. Breithiúna a dtacaítear leo i ndáil lena bhfolláine, is fearr is féidir leo a bhfeidhmeanna a chomhlíonadh agus a bheith acmhainneach. Is príomhriachtanais iad tacú le forbairt treoirilnte maidir le gortuithe pearsanta agus pianbhreitheanna chun na huirlisí a sholáthar do bhreithiúna chun cabhrú le cinntí a dhéanamh. Is fearr is féidir le breithiúna a fhreastalaíonn ar thairiscintí oiliúna agus forbartha gairmiúla a ról a chomhlíonadh. Is lú an seans go mbeidh na daoine sin a bhaineann tairbhe as a bhfuil roimhe seo ina n-ábhar gearán a bhfuil bunús maith leis. Tá forbairt leanúnach na réimsí sin ag brath ar rannpháirtíocht chomhsheasmhach na mbreithiúna lasmuigh dá ndualgais chúirte agus ar chumas ár bhfoirne tacú leo, agus is cuid lárnach den tacaíocht sin iad na hacmhainní riachtanacha.

Agus muid ag féachaint ar 2025, ar an gcéad dul síos leanann ár gcaidreamh le breithiúna go hidirnáisiúnta ag dul ó neart go neart. Is deis thábhachtach í seo chun foghlaim óna chéile. Is feidhm reachtúil de chuid na Comhairle é líonraí agus comhlachais a fhorbairt le comhlachtaí a dhéanann ionadaíocht ar bhreithiúna i dtíortha eile faoin Acht um Chomhairle na mBreithiúna, 2019 lena n-aithnítear an tábhacht a bhaineann le rannpháirtíocht idirnáisiúnta. Tá baint ghníomhach ag ár mbreithiúna agus ag ár bhfoireann shinsearach le breithiúna ar fud na hEorpa, agus go deimhin cuireann siad oiliúint ar fáil dóibh, agus glacann siad páirt freisin i mbainistiú comhlachtaí éagsúla. Ina theannta sin, a bhúí leis an gcaidreamh láidir atá againn lenár ndlínsí dlí choitinn comharsanachta, bímid ag comhoibriú go rialta i réimsí leasa choitinn maidir le hoideachas agus pianbhreitheanna a ghearradh.

Tá oiliúint agus folláine bhreithiúnach rithábhachtach. Comhlíonadh na héilimh a bhí ag dul i méid in 2025 trí thacaíocht a thabhairt don fheidhm sin atá ag teacht chun cinn, rud a mhol an Mheitheal um Pleanáil Bhreithiúnach. Rud suntasach ab ea seoladh plean straitéiseach folláine. Chruthaigh tionscnaimh nua sa réimse seo, chomh maith leo siúd a bhaineann le hoiliúint bhreithiúnach éigeantach a chur i bhfeidhm agus Córas Bainistíochta Foghlama a fhorbairt, dúshlán eile dúinn in 2025, agus in 2026.

Tá trí bliana d'iompar breithiúnach curtha i gcrích againn anois. Cé go ndéanann an Coiste um Iompar Breithiúnach maoirseacht ar an bhfeidhm sin, is éard atá i gceist le formhór na hoibre sa réimse seo breithniú a dhéanamh ar inghlacthacht gearán. I mo ról féin mar Chláraitheoir don Choiste um Iompar Breithiúnach, a ndéantar gearáin leis faoin Acht, is minic a bhíonn cinntí inghlacthachta casta. Tá sé riachtanach go n-oibríonn an fheidhm agus go bhfeictear go n-oibríonn sí go neamhspleách, le próiseas láidir agus éifeachtúil curtha in úsáid. D'fhreastail easpa córais den sórt sin ar feadh na mblianta ar bhreithiúna a chur i láthair mar bhreithiúna a bhfuil an chuma orthu go bhfuil siad díolmhaithe ó aon chineál grinnsrúdaithe i ndáil lena n-iompar.

Ní hamhlaidh atá a thuilleadh, agus fágann an méid atá ann anois le breis agus trí bliana gur féidir le gearánaigh féachaint le hiompar breithiúna a scrúdú, agus má shroicheann iompar a thuairiscítear i ngearán an tairseach inghlacthachta, tá próiseas oiriúnach don fheidhm faoin Acht chun an t-imscrúdú sin a dhéanamh.

Ba mhaith liom tagairt a dhéanamh do chuid de mo thuairimí sa réimse seo. Chuir mé i dtábhacht an bhliain seo caite a choitianta a bhíodh gearáin ó pháirtithe gan ionadaíocht ag tabhairt le fios go mbíonn sé níos deacra ar dhaoine nach bhfuil buntáiste na comhairle dlí acu próiseas na cúirte a thuiscint, rud a bhíonn go leor gearán mar thoradh air. Cé gur leanadh leis sin in 2025, má chuirtear faisnéis bhreise ar fáil maidir leis an méid a d'fhéadfadh a bheith inghlactha mar ghearán, chomh maith lenár rannpháirtíocht i gcur i bhfeidhm beart chun cabhrú le dlíthithe go pearsanta i gcóras na gcúirteanna, táthar ag súil go bhfeabhsófar an seasamh.

Agus léargas éigin á thabhairt ar na gearáin sin, tháinig an tromlach chun cinn sa Chúirt Dúiche ina raibh cion suntasach sa chúirt sin ó pháirtithe nach raibh ionadaíocht acu in imeachtaí dlí teaghlaigh. Sna hUaschúirteanna, gan amhras is é an seasamh atá ann go dtagann cuid mhór de na gearáin ó na daoine céanna a dhéanann roinnt gearán. Go ginearálta, is amhlaidh i gcónaí go bhfuil iompar ár mbreithiúna ar na caighdeáin is airde, rud a léirítear leis an gcion beag gearán a rinneadh i gcomparáid leis na mílte cás ar déileáladh leo.

Agus iad ag féachaint ar fheidhmeanna uile na Comhairle le chéile, tá tábhacht a n-idir-inoibritheachta soiléir anois. Trí na rudaí a fhoghlaimimid ó bhreithiúna i dtíortha eile a thabhairt le chéile, treoir agus oiliúint a sholáthar do bhreithiúna (cibé acu trí oiliúint, treoirlínte maidir le pianbhreitheanna a ghearradh nó treoirlínte maidir le díobhálacha pearsanta) agus tacú le folláine ár mbreithiúna go léir, tá cumais duine amháin agus gach duine á bharrfheabhsú. Tá sé loighciúil a bhaint de thátal as go n-uasmhéadaíonn breitheamh (nó go deimhin aon ghairmí) atá oile, acmhainneach, a fhaigheann tacaíocht agus a gcuirtear na

modhanna ar fáil dó nó di chun a chur ar a gcumas a phost nó a post a dhéanamh an fhéidearthacht go n-éireoidh leis nó léi. Tá an Chomhairle tagtha go pointe ina gcuireann sí na rudaí sin uile ar fáil anois.

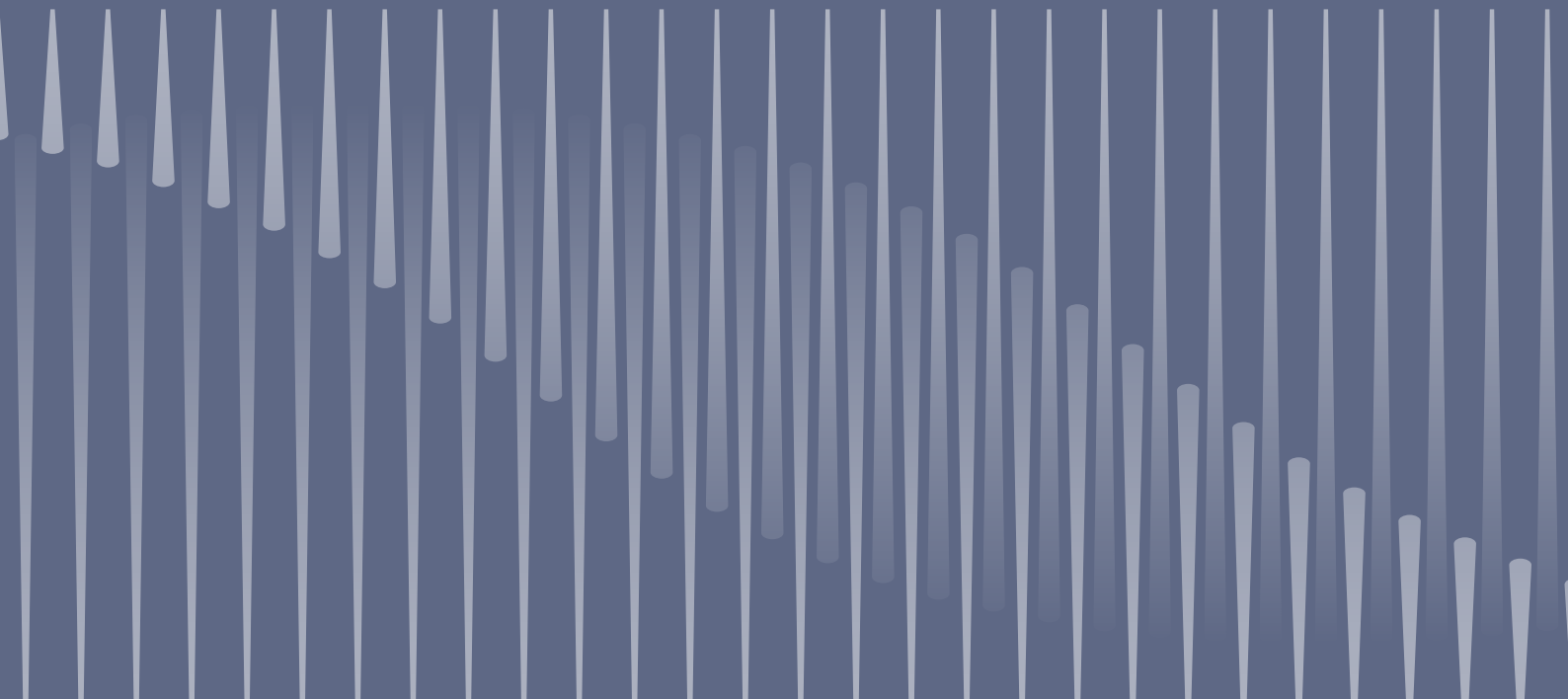
Ba mhaith liom buíochas a ghabháil le baill an Bhoird, go háirithe as a dtacaíocht phearsanta chun dul i ngleic leis na dúshláin in 2025, iad siúd ar choistí na Comhairle agus an iomaí breitheamh eile a chuir ar go leor bealaí le dul chun cinn Chomhairle na mBreithiúna in 2025. I gcás gach duine, is éard atá i gceist leis sin gealltanais bhreise ama, cuid acu suntasach, agus lasmuigh de shuíonna cúirte agus obair ghaolmhar. Léiríonn foireann na Comhairle, cé go bhfuil sí beag, tiomantas eisceachtúil i gcónaí chun tacú leis na breithiúna agus lena ról. Tá mé buíoch as a dtiomantas agus as an gComhairle Bhreithiúnach a thabhairt chuig an gcéim seo dá forbairt.

Kevin O'Neill

Rúnaí Chomhairle na mBreithiúna

Meitheamh 2026

Maidir le Comhairle na mBreithiúna

Comhairle na mBreithiúna

Bunaíodh an Comhairle na mBreithiúna de bhun an Achta um Chomhairle na mBreithiúna, 2019 (“an tAcht”) ar an 17 Nollaig 2019 faoi Alt 5 den Acht. Is foras neamhspleách é arb iad na breithiúna uile in Éirinn a chomhaltaí. Tá raon iomlán fheidhmeanna na Comhairle leagtha amach in Alt 7 den Acht. Comhlíonann Bord an-chuid d’fheidhmeanna na Comhairle. Tá tuilleadh faisnéise faoin mBord sin le fáil ar leathanach 17.

Is féidir achoimre a dhéanamh ar fheidhmeanna na Comhairle ó thaobh gach ceann dá ceithre phríomhfheidhm mar seo a leanas:

1. Foras neamhspleách, forásach a thógáil le haghaidh breithiúna neamhspleácha
2. Sármhaitheas a chur ar fáil trí oiliúint thiomanta bhreithiúnach agus feidhmeanna tacaíochta, lena n-áirítear treoir a sholáthar maidir le díobhálacha pearsanta agus pianbhreitheanna
3. Feidhm a chruthú chun caighdeáin arda iompair bhreithiúnaigh a mhaoirsiú
4. Muinín an phobail as na breithiúna agus as riar an chirt a bhaint amach

Mar chuid lárnach de luachanna Chomhairle na mBreithiúna tá na croíluachanna breithiúnacha seo a leanas:

- Neamhspleáchas
- Neamhchlaontacht
- Ionracas
- Cuibheas (lena n-áirítear cuma an chuibhis)
- Inniúlacht agus dúthracht
- Caitheamh comhionann le gach duine os comhair na gcúirteanna

Tá feidhmeanna sainiúla ag an gComhairle lena n-áirítear glacadh le agus foilsiú a leanas:

- Treoirínte maidir le hiompar breithiúnach agus eitic arna n-ullmhú ag an gCoiste um Iompar Breithiúnach
- Dréacht-Treoirínte maidir le Díobhálacha Pearsanta arna n-ullmhú ag an
- gCoiste um Threoirínte maidir le Díobhálacha Pearsanta agus cur chun cinn tuisceana i measc breithiúna ar na prionsabail a rialaíonn measúnú agus dámhachtain damáistí as díobhálacha pearsanta,
- Treoirínte maidir le Pianbhreitheanna arna n-ullmhú ag an gCoiste um Threoirínte maidir le Pianbhreitheanna agus Eolas agus cur chun cinn tuisceana maidir le prionsabail pianbhreitheanna

Chomh maith leis na feidhmeanna sin, tá ról níos ginearálta ag an gComhairle cumarsáid a bhunú, a choinneáil agus a fheabhsú le forais a dhéanann ionadaíocht do bhreithiúna a cheaptar i gcúirteanna lasmuigh d'Éirinn agus forais idirnáisiúnta a dhéanann ionadaíocht do bhreithiúna.

Tá an Chomhairle, faoi réir an Achta, neamhspleách i bhfeidhmiú a fheidhmeanna.

Féadfaidh Bord na Comhairle nó coistí na Comhairle go leor de na feidhmeanna a chomhlíonadh, cé go bhforchoimeádtar don Chomhairle amháin na treoirínte dá dtagraítear roimhe seo a ghlacadh. Ní mór go dtabharfaí Comhairle na mBreithiúna le chéile uair sa bhliain.

Bíonn an Príomh-Bhreitheamh mar chathaoirleach na Comhairle. Déanann Rúnaí na Comhairle Breithiúnach bainistiú ar thacaíocht riaracháin do Chomhairle na mBreithiúna, a thuairiscíonn don Bhord i ndáil le comhlíonadh a fheidhmeanna agus a thugann cuntas don Choiste um Chuntais Phoiblí agus do choistí Oireachtais eile maidir le cuntais agus riarachán ginearálta na Comhairle. Maoiníodh an Chomhairle ó Vóta na Seirbhíse Cúirteanna in 2025.

Tá Bord na Comhairle Breithiúnaí freagrach as dea-rialachas a chinntiú agus cuireann sé an cúram sin i gcrích trí chuspóirí agus spriocanna straitéiseacha a leagan síos agus trí chinntí straitéiseacha a dhéanamh maidir leis na príomh-shaincheisteanna gnó uile.

Maidir le rialachas, is comhairle de chuid na mbreithiúna í an Chomhairle agus, dá réir sin, i gcásanna áirithe, ní chuirtear caomhnú an neamhspleáchais bhreithiúnaigh in ionad cheanglais an Chóid Cleachtais maidir le Rialachas Comhlachtaí Stáit. Cuimsíonn a rialachas an tAcht um Chomhairle na mBreithiúna, 2019 agus Bunreacht na hÉireann araon agus forálacha díláithrithe an Chóid ina dtagann coinbhleacht nó neamh-chomhoiriúnacht chun cinn. Féadfaidh feidhm a bheith ag an gCód maidir leis an gComhairle i raon imthosca ach níl feidhm aige i gcás ina bhfuil sé ar neamhréir le neamhspleáchas na mbreithiúna. Ina theannta sin, tugtar faoi deara go bhfuil an tAcht gan go leor de na forálacha tuairiscithe is gnách do chomhlachtaí poiblí ina reachtaíocht rialaithe.

Bunaítear le halt 42 den Acht fá Choimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas, 2014 dualgas dearfach ar chomhlachtaí poiblí aird a thabhairt ar an ngá atá ann deireadh a chur le hidirdhealú, comhionannas a chur chun cinn agus cearta an duine a chosaint. Aithníonn an Chomhairle Bhreithiúnach a hoibleagáidí faoin reachtaíocht seo maidir lena foireann.

I gcomhréir lenár luachanna, tá ár bhfoireann tiomanta do thimpeallacht a chruthú ina gcuirimid rannpháirtíocht dhearfach, cumarsáid oscailte agus ionraic chun cinn, ag glacadh le dearchaí éagsúla agus san am céanna ag iarraidh a bheith cuimsitheach i ngach rud a dhéanaimid.

Áirítear san Acht sin, agus Alt 42 á cur i bhfeidhm, aitheantas comhréireachta ag féachaint d'fheidhmeanna, do mhéid agus d'acmhainní comhlachta.

Tá ochtar ar ár bhfoireann agus níl aon seirbhís dhíreach ar fáil don phobal. Ag féachaint dár scála ag an am seo, rinneadh oiliúint comhionannais agus chearta an duine a shainaithint agus a chur chun cinn do gach ball foirne de réir mar is cuí, arna soláthar ag OneLearning. Leanaimid orainn ag cur béim ar chomhionannas agus ar chearta an duine agus á gcur chun cinn trínár gcuid oibre ó lá go lá, ag seachadadh ár gcuspóirí ar bhealach éifeachtach agus cothrom, le hionracas agus meas ar dhéanacht an duine. Cinnteoidimid freisin go gcuirtear béim ar na dualgais sin dár bhfoireann.

Tá comhaltaí na Comhairle Breithiúnaí, arb iad breithiúna na hÉireann iad, neamhspleách i bhfeidhmiú a bhfeidhmeanna breithiúnacha agus tá siad neamhspleách ar Alt 42. Mar sin féin, aithnítear go soiléir inár reachtaíocht rialaithe an tábhacht a bhaineann le cearta an duine agus comhionannas, a gcloíonn an Chomhairle leis. Maidir le hidirghníomhaíocht Alt 42 leis an Acht um Chomhairle na mBreithiúna, 2019, féadfaidh an Chomhairle, faoi Alt 17(3) (c)(iv), foráil a dhéanamh maidir le hoideachas agus

oiliúint breithiúna sa dlí um chearta an duine agus comhionannas. Ceanglaítear air freisin, trína fheidhmeanna féin agus feidhmeanna an Choiste um Iompar Breithiúnach, ardchaighdeán iompair a chur chun cinn agus a choinneáil i measc breithiúna, lena n-áirítear ag féachaint don phrionsabal maidir le cóir chomhionann a chinntiú do gach duine os comhair na gcúirteanna. Tugtar aghaidh ar na hábhair sin trí 'Treoirínte do na Breithiúna maidir le hIompar agus Eitic' a ghlacadh ag an gComhairle agus trína hoiliúint bhreithiúnach leanúnach i ndlí chearta an duine agus an chomhionannais, in oiliúint cheird na mbreithiúna agus trí ábhair a bhaineann leis an gcomhthéacs sochaíoch.

Is é an Rúnaí agus a fhoireann bainistíochta sinsearaí a dhéanann bainistíocht laethúil ar fhoireann agus riarachán na Comhairle Breithiúnaí. Tá an Rúnaí cuntasach don Bhord as comhlíonadh na bhfeidhmeanna sin faoin Acht agus as cibé feidhmeanna eile a thabharfaidh an Bord.

Comhairle na mBreithiúna in 2025

Leagtar amach sa Tuarascáil Bhliantúil seo gníomhaíochtaí choistí uile na Comhairle le linn na bliana, agus thagair an Príomh-Bhreitheamh agus an Rúnaí do go leor den mhéid a tharla le linn na bliana freisin.

Ní mór go dtabharfaí comhaltaí uile Chomhairle na mBreithiúna le chéile uair sa bhliain. Bhí a chruinniú reachtúil bliantúil an 31 Eanáir 2025. Ag an gcruinniú sin, chuir an Chomhairle in iúl go raibh sé ar intinn aige na dréacht-Treoirlínte maidir le Díobhálacha Pearsanta a ghlacadh, arna n-ullmhú ag an gCoiste um Threoirlínte maidir le Díobhálacha Pearsanta agus arna gcur faoi bhráid agus arna modhnú ag an mBord, i gcomhréir le halt 7(2B) den Acht. Cuireadh an dréacht faoi bhráid an Aire Dlí agus Cirt, Gnóthaí Baile agus

Imirce ansin chun críocha na gcéad chéimeanna eile faoin Acht.

Ghlac an Chomhairle ráiteas tiomantais maidir le folláine bhreithiúnach. Tacaíonn sé sin le roinnt príomhchuspóirí lena n-áirítear cur chun cinn folláine bhreithiúnach trí fheasacht a mhéadú agus rochtain ar na tacaíochtaí a chur ar fáil. Aithníodh freisin ról an Choiste um Staidéar Breithiúnach maidir le tacú le riachtanais forbartha nuair is iomchuí.

Rannpháirtíocht idirnáisiúnta

Lean an Chomhairle Bhreithiúnach de bheith i dteagmháil le Gréasán Eorpach

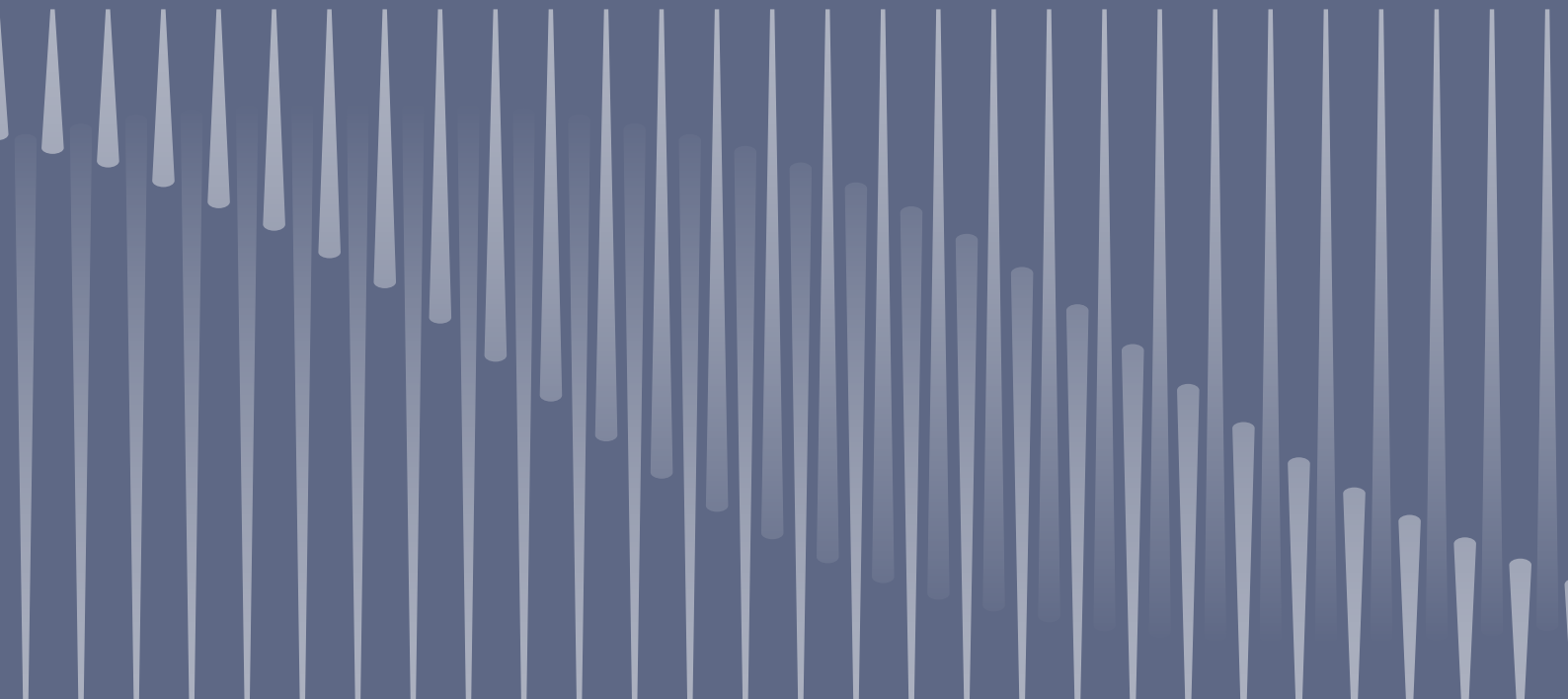
na gComhairlí um na Breithiúna le toscairí ainmnithe a bhí rannpháirteach i gcruinnithe an Bhoird Feidhmiúcháin agus i gcruinnithe an Chomhthionóil Ghinearálta araon. Is feidhm den Chomhairle í seo dá bhforáiltear in Alt 7(2) (k) den Acht. Lean an Chomhairle freisin dá rannpháirtíocht i gcomhlachtaí eile,

lena n-áirítear an Líonra Eorpach um Oiliúint Bhreithiúnach agus Comhlachas Idirnáisiúnta na mBreithiúna Ban, agus dá comhlachas leo.

Lean an Chomhairle ag díriú ar a cuid oibleagáidí rialachais. Tháinig an Coiste Iniúcháireachta agus Riosca le chéile ceithre huaire in 2025. Fuair sé tacaíocht sheachtrach freisin chun córais TF a sholáthar a bhaineann le córas bainistíochta foghlama, córas bainistithe cásanna agus tacaíocht ghinearálta TF.

Cuireadh tús le SI a dhéileálann le Scéim Pinsin don Rúnaí in 2025.

An Bord

An Bord

Tá 11 bhreitheamh ar Bhord Chomhairle na mBreithiúna faoi Alt 12 den Acht agus an bunús atá lena gceapachán mar a leanas:

- Is comhaltaí ex officio iad an Príomh-Bhreitheamh agus Uachtaráin na gCeithre Cúirteanna.
- Toghann a gcomhghleacaithe breitheamh amháin as gach ceann de na cúig dhlínse
- Toghtar breitheamh amháin de réir an Achta ón gCúirt Uachtarach go dtí 2028

I mí an Mhárta 2025, d'fheidhmigh an Príomh-Bhreitheamh Donal O'Donnell a chumhacht faoi Alt 12(3) den Acht chun an Breitheamh Iseult O'Malley a ainmniú ina ionad mar Chathaoirleach ar an mBord.

Mairfidh téarma comhaltais gach breithimh thofa agus chomhthofa ar feadh ceithre bliana. Tá liosta iomlán de chomhaltaí an Bhoird do 2025 leagtha amach ar leathanach 19.

Feidhmeanna an Bhoird

Leagtar amach feidhmeanna an Bhoird in Alt 11 den Acht.

Comhlíonann an Bord feidhmeanna na Comhairle, seachas glacadh treoirlínte, thar ceann na Comhairle de réir teoracha (más ann dá leithéid) a d'fhéadfadh an Chomhairle a thabhairt don Bhord.

Go ginearálta, measann agus cinneann an Bord beartas maidir le comhlíonadh feidhmeanna na Comhairle agus déanann

maoirsiú ar chur i bhfeidhm an bheartais sin ag an Rúnaí.

Tá ról tábhachtach reachtúil aige freisin maidir le hathbhreithniú a dhéanamh ar a leanas:

- dréacht-Threoirlínte maidir le Díobhálacha Pearsanta arna n-ullmhú agus á gcur isteach ag an gCoiste um Threoirlínte maidir le Díobhálacha Pearsanta
- dréacht-leasuithe ar Threoirlínte maidir le Díobhálacha Pearsanta a d'ullmhaigh an Coiste sin
- dréacht-Treoirlínte maidir le Pianbhreitheanna arna n-ullmhú agus arna gcur isteach ag an gCoiste um Threoirlínte maidir le Pianbhreitheanna agus Eolas
- dréacht-leasuithe ar Threoirlínte maidir le Pianbhreitheanna a d'ullmhaigh an Coiste sin
- dréacht-Treoirlínte maidir le hiompar breithiúnach agus eitic arna n-ullmhú agus arna gcur isteach ag an gCoiste um Iompar Breithiúnach, agus
- dréacht-leasuithe ar Threoirlínte maidir le hiompar breithiúnach agus eitic a d'ullmhaigh an Coiste sin.

Féadfaidh an Bord freisin cibé athrú a dhéanamh ar na dréacht-Treoirlínte sin, nó dréacht-leasuithe ar Threoirlínte dá leithéid, mar a mheastar cuí.

Ní mór go dtabharfaí an Bord le chéile ceithre huaire ar a laghad sa bhliain. Tháinig sé le chéile cúig huaire in 2025.

Le linn na bliana, rinne an Bord athbhreithniú ar an gcéad dréacht-Treoirlíne maidir le Pianbhreitheanna a Ghearradh i ndáil le cionta a gabhadh in Alt 40 den Acht um Fhoréigean Baile, 2018, a chuir an Coiste um Threoirlínte agus Faisnéis maidir le Pianbhreitheanna a Ghearradh faoina bhráid.

In 2025 glacadh beirt chomhaltaí Boird nua. Chomhthogh an Bord an Breitheamh Nuala Butler i mí Eanáir ón gCúirt Achomhairc. I mí Iúil, d'éirigh an Breitheamh Brian O'Shea as oifig mar bhreitheamh agus tháinig an Breitheamh Gráinne Malone ina ionad, tar éis do Bhreithiúna na Cúirte Dúiche í a thoghadh.

Cloíonn an Bord leis an gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, cé go mbíonn tosca eile i bhfeidhm sa chás go bhfuil an Cód sin ag teacht salach ar neamhspleáchas breithiúnach,

atá cumhdaithe i mBunreacht na hÉireann. Féadfaidh an Bord roinnt dá fheidhmeanna a tharmligean don Rúnaí, rud a rinne sé.

Fuair an Bord tuarascálacha rialta ón Rúnaí ar oibríocht Chomhairle na mBreithiúna, cur i bhfeidhm fhorálacha an Achta, cúrsaí caiteachais agus buiséid agus cúrsaí ábhartha eile. Faigheann an Bord tuarascálacha go rialta maidir le cur i bhfeidhm na gcóras bainistíochta riosca.

Comhaltaí an Bhoird

**An Breitheamh
Caroline Costello**
Uachtarán na Cúirte
Achomhairc

**An Breitheamh
David Barniville**
Uachtarán na
hArd-Chúirte

**An Breitheamh
Iseult O'Malle**
An Chúirt Uachtarach,
Cathaoirleach

**An Breitheamh
Patricia Ryan**
Uachtarán
na Cúirte Cuarda

**An Breitheamh
Paul Kelly**
Uachtarán na
Cúirte Dúiche

**An Breitheamh
Patrick McCarthy**
An Chúirt Achomhairc

**An Breitheamh
Marguerite Bolger**
An Ard-Chúirt

**An Breitheamh
John Aylmer**
An Chúirt Chuarda

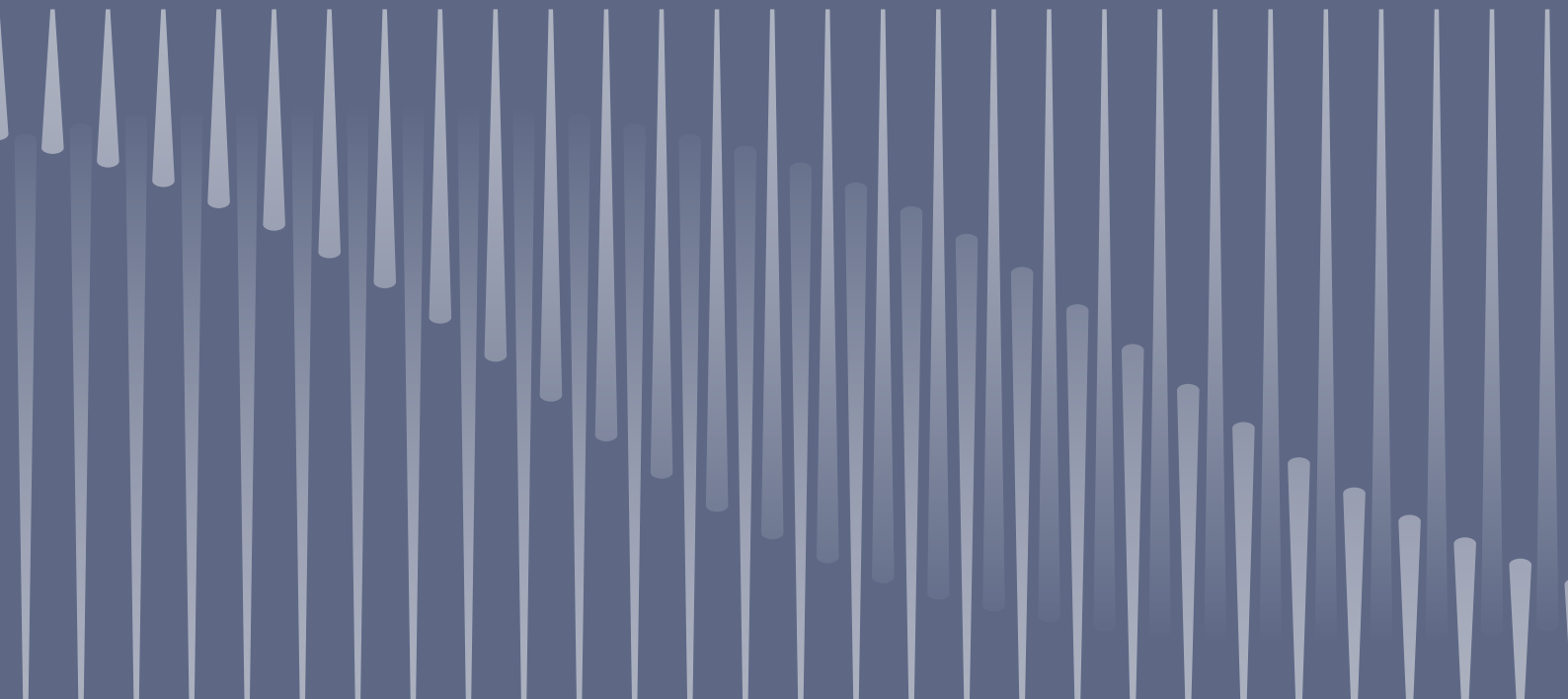
**An Breitheamh
Gráinne Malone**
An Chúirt Dúiche

**An Breitheamh
Nuala Butler**
An Chúirt Achomhairc

Is é an tUasal Kevin O'Neill Rúnaí Chomhairle na mBreithiúna
Is í an tUasal Mary Murphy rúnaí an Bhoird
Bhí folúntas ann ag deireadh 2025 i ndáil le comhalta tofa na Cúirte Uachtaraí

An Coiste um Staidéar Breithiúnach

**An Breitheamh
Nuala Butler**
Cathaoirleach
an Staidéir
Bhreithiúnaigh
Coiste

**An Breitheamh
Peter Charleton**
an Stiúrthóir um
Staidéar

An Coiste um Staidéar Breithiúnach

Forléargas

Bunaíodh an Coiste um Staidéir Bhreithiúnacha (“an Coiste”) i mí Feabhra 2020 faoi Alt 17 den Acht um Chomhairle na mBreithiúna 2019. Is iad na feidhmeanna atá aige ná oideachas agus oiliúint leanúnach breithiúna a éascú maidir lena bhfeidhmeanna. Déantar é sin trí ionduchtú agus oideachas breithiúnach leanúnach a sholáthar i réimsí amhail an dlí substainteach, eitic agus iompar, cearta an duine, cearta íospartach, dlí an Aontais Eorpaigh agus an dlí idirnáisiúnta.

Tá an Coiste tiomanta do mhuinín an phobail sna breithiúna agus riar an chirt a chothú trí oideachas agus oiliúint bhreithiúnach ardchaighdeán a sholáthar, mar a leagtar amach i bPlean Oibre an Choiste um Staidéar Breithiúnach 2023–2026. Tá an oiliúint sin fréamhaithe sna croí-luachanna agus prionsabail atá sna ‘Treoirlínte do na Breithiúna maidir le hlompar agus Eitic’, lena n-áirítear neamhspleáchas, neamhchlaontacht, ionracas, cuibheas, comhionannas, inniúlacht agus dúthracht.

Tá soláthar oiliúna ardchaighdeán faoi stiúir breithiúna ina phríomhbhéim ag an gCoiste. Chuige sin, éascaíonn breithiúna a thug faoi chlár oiliúnoirí breithiúnacha atá saincheaptha go sonrach cláir oiliúna. Feabhsaítear soláthar oiliúna a thuilleadh trí ranníocaíochtaí ó ghairmithe dlí, acadóirí, eagraíochtaí neamhrialtasacha (ENRanna) agus saineolaithe ábhair. Tá bunú agus cothabháil naisc láidre le gníomhaireachtaí náisiúnta agus idirnáisiúnta a bhfuil baint acu le hoideachas agus oiliúint bhreithiúnach ina phríomhchuspóir ag an gCoiste fós.

Comhaltaí

Comhaltaí Coiste

- An Breitheamh Brian Murray
- An Breitheamh Nuala Butler, Cathaoirleach
- An Breitheamh Onórach Niamh Hyland
- An Breitheamh Liam Kennedy
- An Breitheamh Geoffrey Shannon
- An Breitheamh Paul Kelly,
- Uachtarán na Cúirte Dúiche
- An Breitheamh Shalom Binchy
- An Breitheamh Peter Charleton,
- An Stiúrthóir um Staidéar Breithiúnach (ex officio)

Oibleagáid maidir le hOideachas Breithiúnach agus Oiliúint Bhreithiúnach

Baineadh cloch mhíle shuntasach amach le linn 2025 nuair a forbraíodh scéim um oideachas agus oiliúint bhreithiúnach a d’fhormheas an Príomh-Breitheamh agus Uachtaráin gach cúirte, rud a d’fhág go raibh comhlíonadh ina cheanglas ar bhreithiúna faoi Alt 19 den Acht Cúirte agus Oifigeach Cúirte, 1995. Ó mhí Eanáir 2026 ar aghaidh, ceanglófar ar bhreithiúna 15 uair an chloig ar a laghad d’oideachas breithiúnach agus d’oiliúint bhreithiúnach a chur i gcrích gach bliain.

Léiríonn an fhorbairt sin an tábhacht mhéadaitheach a bhaineann le hoideachas breithiúnach leanúnach chun tacú le barr feabhais breithiúnach, muinín an phobail i riaradh an cheartais a choinneáil agus a áirithiú go leanfaidh breithiúna de bheith ar an eolas faoi fhorbairtí reachtacha,

sochaíocha agus dlíthiúla. Beidh ról lárnach ag an gCoiste maidir le tacú leis an gcur i bhfeidhm trí raon leathan deiseanna oideachais inrochtana a chur ar fáil.

**An tUasal Maria
Fitzgerald**
An Stiúrthóir
Comhlach
um Staidéar
Breithiúnach

Soláthar Oideachais agus Oiliúna **Forléargas ar Shonraí Oiliúna**

Le linn 2025, cé go raibh roinnt luaineachtaí i líon na mbreithiúna, d'fhan an comhlánú foriomlán cobhsaí. Tharla luaineachtaí go príomha mar thoradah ar ocht scor, naoi gceapachán nua agus ingearchló breithiúnach amháin, agus bhí tionchar beag ag gach ceann acu ar na sonraí.

Cé go raibh 194 breitheamh sna breithiúna ag deireadh na bliana, bhí 204 bhreitheamh aonair san iomlán incháilithe chun páirt a ghlacadh i gclár an Choiste um Staidéar Breithiúnach le linn na bliana mar thoradh ar cheapacháin, scor agus aistrithe breithiúna a tharla le linn 2025.

As na 204 breitheamh aonair atá incháilithe chun freastal ar imeachtaí oideachais agus oiliúna, d'fhreastail 97% díobh ar imeacht comhdhála nó oiliúna amháin nó níos mó (gan seisiún teanga a áireamh), i gcomhréir le leibhéal rannpháirtíochta 2024. Nuair a chuirtear comhdhálacha as an áireamh, ghlac 85% díobh páirt in imeacht oiliúna amháin ar a laghad. Ar an iomlán, d'fhreastail 72% ar chúig imeacht oiliúna nó níos mó le linn 2025.

D'eagraigh nó thacaigh an Coiste le 105 imeacht oiliúna, ar féidir iad a mhiondealú go ginearálta mar a leanas:

- 53 seimineár agus ceardlann
- 5 comhdháil
- 6 cuairt ar shuíomh
- 41 seisiún teanga

I measc na seimineár agus na gceardlann bhí ionduchtú agus oideachas breithiúnach leanúnach, agus raon feidhme ó sheimineáir 90 nóiméad tar éis na cúirte go ceardlanna oiliúna lae iomláin le linn na dtréimhsí saoire.

Is fiú a thabhairt ar aird go nglacann go leor breithiúna páirt freisin in oiliúint a sholáthraíonn eagraíochtaí seachtracha, go minic le tacaíocht airgeadais an Choiste. I gcás nach maoinítear an ghníomhaíocht/nach dtacaítear léi, ní thagann sí faoi raon feidhme na tuarascála seo.

Suirbhé Oiliúna

Shainaithin an Coiste gur príomhthosaíocht é cur i bhfeidhm anailíse cuimsithí ar riachtanais oiliúna. Seoladh an suirbhé ag an gComhdháil Náisiúnta i mí na Samhna 2024 agus bhí ráta freagartha 83% air.

Tá an suirbhé ina shásra tábhachtach anois chun a chinntiú go leanfaidh soláthar oiliúna de bheith freagrúil do riachtanais bhreithiúnacha, d'fhorbairtí dlíthiúla atá ag teacht chun cinn agus do shaincheisteanna sochaíocha atá ag teacht chun cinn. Leanann torthaí an tsuirbhé, mar aon le ceanglais oiliúna shainaitheanta agus forbairtí reachtacha, de threoir agus treoraíocht a chur ar fáil d'obair an Choiste.

Tar éis an tSuirbhé Oiliúna, rinneadh clár 2025 a choigeartú mar fhreagairt ar aiseolas ó rannpháirtithe. Mar thoradh air sin, tugadh isteach trí sheimineár bhreise trí huaire an chloig a bhí curtha in oiriúint do riachtanais bhreithiúna na Cúirte Dúiche, feabhsuithe ar an gclár ionduchtúcháin agus tugadh isteach sraith de

sheimineáir ghearra ag am lóin ó mhí na Samhna ar aghaidh.

Sainathnódh sa suirbhé freisin an t-éileamh ar oiliúint i bhfianaise, dlí an Aontais Eorpaigh, néaréagsúlacht, rialú seomra cúirte agus rialuithe ex-tempore. Tháinig folláine bhreithiúnach chun cinn mar thosaíocht shuntasach eile, as ar tháinig Plean Gníomhaíochta Straitéiseach um Fholláine Bhreithiúnach a thabhairt isteach, ina raibh na gnéithe oideachais agus oiliúna a dtacaíonn an Coiste um Staidéar Breithiúnach leo.

Oiliúint Tosaigh

Leanann an Coiste um Staidéar Breithiúnach de thosaíocht a thabhairt don chlár ionduchtúcháin do bhreithiúna nuacheaptha. Le ceithre bliana anuas, tá méadú suntasach tagtha ar an gclár agus tá trí phríomhghné ann anois: Modúil Ionduchtúcháin, Meantóireacht agus Scáthú.

Ceapadh naoi mbreitheamh nua san iomlán i mí Iúil agus i mí Mheán Fómhair 2025. Seachadtar na Modúil Ionduchtúcháin ar bhonn trasdlínse agus soláthraíonn siad príomhábhar caighdeánaithe do gach breitheamh nuacheaptha. Tar éis an tSuirbhé Oiliúna, cuireadh modúl trí uair an chloig maidir le Folláine Bhreithiúnach leis an bpríomhchuraclam.

Mar fhreagra ar aiseolas ó bhreithiúna na Cúirte Dúiche, ionchorpraíodh lá breise oiliúna sa chlár chun aghaidh a thabhairt ar shaincheistean a bhaineann go sonrach le dlínse na Cúirte Dúiche.

Bhain go leor breithiúna nuacheaptha úsáid as an tréimhse sular chuaigh siad i mbun dualgais bhreithiúnacha iomlána chun bualadh le comhghleacaithe agus iad a leanúint laistigh dá ndlínse. Thug na hUachtaráin Cúirte ábhartha meantóirí do gach breitheamh nuacheaptha. Leathnaíodh an Clár Scáthaithe, a bhíodh ar fáil do bhreithiúna Cúirte Dúiche agus dóibh siúd amháin, go mall in 2024 chun breithiúna nuacheaptha na Cúirte Cuarda agus na hArd-Chúirte a áireamh.

Oideachas agus Oiliúint Ghairmiúil Leanúnach

Mar a tharla sna blianta roimhe sin, chuir an Coiste cláir éagsúla oideachais agus oiliúna leanúnaí ar fáil do na breithiúna. Áiríodh ar na formáidí

léachtaí nócha nóiméad le seisiúin ceistean agus freagraí, ceardlanna idirghníomhacha leath lae inar díríodh ar fhorbairt scileanna, agus comhdhálacha lae inar pléadh go leor topaicí.

Baineadh úsáid as modhanna soláthair ar líne, ar an láthair agus cumaisc chun inrochtaineacht a uasmhéadú agus cur isteach ar ghnó na cúirte a laghdú a oiread agus is féidir. Seachadadh formhór na gclár lasmuigh de ghnáthuaireanta suí cúirte.

Nuair ab iomchuí, bhí ionchur sna cláir ó eagraíochtaí neamhrialtasacha, lucht acadúil agus saineolaithe ábhair eile. Bhí breithiúna ón Ríocht Aontaithe agus na Stáit Aontaithe páirteach i roinnt clár freisin.

Cláir Bhliantúla a Soláthraíodh in 2025

Cuireadh an clár um Ath-thráimh a Sheachaint ar fáil mar cheardlann do bhreithiúna trialach coiriúla agus díríodh ar an tráma a laghdú d'íospartaigh i gcásanna ciona ghnéasaigh. Áiríodh sa chlár aighneachtaí ó One in Four agus scrúdaíodh cuir chuige phraiticiúla maidir le himeachtaí a bhainistiú agus bhí sé íogair i gcónaí d'eispéiris finnéithe leochaileacha.

Chuir oiliúnóirí breithiúnacha an clár um Rialú Comhéigheach ar fáil agus scrúdaigh sé na forálacha reachtacha ábhartha, na tionchair shíceolaíocha agus an cásdlí á fhorbairt sa réimse sin. Thacaigh eagraíocht neamhrialtasach leis an gclár, ar eagraíocht í a bhí ag obair go díreach leo siúd a raibh tionchar ag rialú comhéigheach agus drochíde sa teaghlach orthu.

Lean an clár Cinnteoireachta Cuidithe de bheith ag forbairt mar fhreagairt ar an taithí a fuarthas tar éis thosach feidhme an Achta um Chinnteoireacht Chuidithe (Cumas), 2015. Sna seisiúin sin, scrúdaíodh saincheistean dlíthiúla agus praiticiúla atá ag teacht chun cinn a d'eascair as cur chun feidhme na reachtaíochta agus cuireadh deiseanna ar fáil chun plé a dhéanamh ar chleachtas breithiúnach a fhorbairt.

Bhí oiliúint i nDócmhainneacht Phearsanta fós ina gné thábhachtach den chlár bliantúil le haghaidh bhreithiúna na Cúirte Cuarda. Thug na seisiúin aghaidh ar fhorbairtí reachtacha, ar dhúshláin phraiticiúla a thagann chun cinn in

Comhdháil Staidéir Bhreithiúnaigh na Ríochta Aontaithe agus na hÉireann a óstáil in 2025

Na Príomh-Sheimineáir agus Imeachtaí

Chuir Sraith an Bhunreacht, a seachadadh i mí Feabhra, clár dlí substainteach ar fáil a forbraíodh trí chomhar idir comhaltaí na mbreithiúna agus saineolaithe acadúla. Scrúdaigh an tsraith saincheisteanna bunreachtúla comhaimseartha agus thacaigh sí le rannpháirtíocht bhreithiúnach leanúnach le dlí-eolaíocht bhunreachtúil.

Idir mí Eanáir agus mí an Mhárta, chuimsigh an tSraith um Chearta an Duine roinnt seimineár ar líne ina scrúdaítear cearta LADTA+, cearta míchumais agus cearta

imeachtaí dócmhainneachta agus ar chuir chuige éifeachtacha maidir le bainistiú cásanna.

Cuireadh an clár um Rialú Seomraí Cúirte ar fáil mar cheardlann idirghníomhach a dearadh chun tacú le breithiúna imeachtaí seomra cúirte a bhainistiú go héifeachtach. Dhírigh an clár ar theicnící praiticiúla agus ar chuir chuige phraiticiúla chun éisteachtaí éifeachtúla, cothroma agus ordúla a choinneáil ar bun.

Tugadh clár nua isteach i mí Mheán Fómhair 2025 dar teideal Claontacht a Bhainistiú sa Seomra Cúirte d'fhonn a bheith ina thairiscint bhliantúil athfhillteach. Rinneadh iniúchadh sa chlár ar shaincheisteanna a bhaineann le claontacht neamh-chomhfhiosach agus feasacht chultúrtha agus áiríodh ann ionchur ó Oiliúint Feasachta Cultúrtha an Lucht Siúil agus ó Chomhairle Inimirceach na hÉireann.

Dhírigh clár na Rialuithe Ex-Tempore ar scileanna breithiúnacha a fhorbairt maidir le breithiúnais ó bhéal a thabhairt. Ceapadh an clár ar dtús do bhreithiúna na hArd-Chúirte, agus rinneadh é a mhodhnú ina dhiaidh sin don Chúirt Chuarda, agus bhí sé luachmhar chun tacú le muinín agus comhsheasmhacht i gcinnteoireacht bhreithiúnach agus leanfar dá chur san áireamh sna blianta amach romhainn mar chuid de chlár bliantúil leanúnach oiliúna an Choiste.

fostaíochta i gcomhthéacs dhlí na hÉireann agus dhlí na hEorpa. Thug an tsraith deis do bhreithiúna iniúchadh a dhéanamh ar fhorbairtí dlí atá ag teacht chun cinn agus ar shaincheisteanna atá ag teacht chun cinn i raon réimsí chearta an duine. Bhí ceithre sheimineár sa tsraith dar teideal Néaréagsúlacht agus an Seomra Cúirte, a seachadadh i mí an Mheithimh, seachadadh i mí an Mheithimh, lenar díriodh ar uathachas, NEAH, abhcóideacht agus na tacaíochtaí atá ar fáil d'úsáideoirí cúirte. Bhain an clár leas suntasach as taithí saoil agus rinne sé iniúchadh ar chuir chuige phraiticiúla chun tuiscint agus inrochtaineacht laistigh den chóras ceartais a fheabhsú.

Tugadh Bunphrionsabail Shraith Dhlí an Aontais Eorpaigh le linn mhí Dheireadh Fómhair agus mhí na Samhna agus scrúdaíodh ról Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh (CBAE) mar chúirt bhunreachtúil, mar chúirt um chearta an duine agus an caidreamh atá aici le córais dlí náisiúnta. Thug an tsraith tuiscint níos doimhne do rannpháirtithe ar oibriú agus ar thionchar dhlí an Aontais Eorpaigh laistigh de chreat dlíthiúil na hÉireann.

Le linn na bliana (i mí Eanáir agus i mí na Samhna) tugadh sraith léachtaí ar chinntí tábhachtacha ón gCúirt Uachtarach le déanaí. Ba iad na cinntí a roghnaíodh le haghaidh anailíse agus plé na cinntí ba dhóichí a mbeadh tionchar acu ar shaincheisteanna a thagann chun cinn go rialta os comhair cúirteanna eile agus áiríodh iontu

breithiúnais maidir le moill ar dhlíthíocht agus maidir le damáistí.

Cuireadh seimineár lae dar teideal Guth an Linbh ar fáil i mí Mheán Fómhair. Rinneadh iniúchadh sa chlár ar shaincheistanna a bhaineann le rannpháirtíocht leanaí in imeachtaí dlíthiúla agus breithníodh forbairtí sa dlí, sa bheartas agus sa chleachtas sa réimse sin agus thacaigh roinnt saineolaithe seachtracha leis.

Leanadh den chlár cuairteanna ar an láthair le linn 2025 agus tugadh cuairteanna ar thrí phríosún agus ar ionad coinneála d'ógánaigh. Eagraíodh cuairteanna breise ar shaoráidí a thacaíonn le híospartaigh mí-úsáide gnéasaí leanaí, lena n-áirítear Clinici Laurels agus Alder agus Barnabus West. Chuir na cuairteanna sin deiseanna luachmhara ar fáil do bhreithiúna chun léargas a fháil ar eispéiris úsáideoirí seirbhíse agus ar oibriú saoráidí a idirghníomhaíonn go rialta leis an gcóras ceartais.

Rinne Stiúrthóir an Staidéir Bhreithiúnaigh, i gcomhar le hAonad Teicneolaíochta Faisnéise na Seirbhíse Cúirteanna, socrú chun sraith seimineár gréasáin ar líne a chur ar fáil do bhreithiúna maidir le húsáid TF a chuirtear ar fáil do bhreithiúna tríd an tSeirbhís Chúirteanna. Bhí na seimineáir ghréasáin sin praiticiúil ina bhfócas agus chlúdaigh siad raon leathan ábhar, lena n-áirítear úsáid IS.

Thug an Stiúrthóir um Staidéar Breithiúnach clár scríbhneoireachta breithiúnais isteach do bhreithiúna nua na hArd-Chúirte. Sanntar gach breitheamh nua do dhuine amháin de ghrúpa de thriúr breithiúna seanbhunaithe a dhéanfaidh athbhreithniú ar 'dhréachtbhreithiúnas' arna ullmhú ag an mbreitheamh nua maidir le fadhb dhlíthiúil shamplach agus a thabharfaidh aiseolas ina leith. Tá breitheamh an mheantóra fós ar fáil don bhreitheamh nua má theastaíonn tuilleadh cúnamh uaidh nó uaithi de réir mar a thosaíonn siad ag scríobh agus ag tabhairt breithiúnas.

Scileanna Teanga

Tacaíonn an Coiste le breithiúna inniúlacht teanga a fheabhsú trí réimse tionscnamh atá deartha chun tacú le forbairt ghairmiúil agus le rannpháirtíocht idirnáisiúnta araon. An Ghaeilge Leanadh le ranganna comhrá coicísiúla am lóin, cláir teanga oíche agus cúrsa bliantúil

tumoideachais Gaeltachta a chur ar fáil, ag cur deiseanna ar fáil do bhreithiúna scileanna praiticiúla Gaeilge a fhorbairt agus a choinneáil. Leanadh d'oiliúint Fhraincise le linn 2025 freisin trí sheisiúin sheachtainiúla 30 nóiméad, lena dtacaítear le rannpháirtíocht le tionscnaimh idirnáisiúnta maidir le hoideachas breithiúnach agus comhar breithiúnach.

Comhdhálacha Breithiúnacha

D'eagraigh an Coiste cúig chomhdháil nó thacaigh sé leo le linn 2025, lena n-áirítear ceithre chomhdháil bhreithiúnacha a ceapadh go sonrach chun aghaidh a thabhairt ar fhorbairtí dlíthiúla, nós imeachta agus reachtacha atá ag teacht chun cinn.

I measc na n-ábhar bhí orduithe srianta sibhialta, tiomáint ar meisce, an tAcht um an Dlí Teaghlaigh, pianbhreitheanna a ghearradh, saincheistanna a thagann chun cinn i dtrialacha coiriúla, meabhairghalar, soláthar cuí sa dlí teaghlaigh, intleacht shaorga, an próiseas achomhairc, mórfhorbairtí i ndlí an Aontais Eorpaigh agus an t-athrú aeráide.

Bhí na haighneachtaí ildisciplíneach ó thaobh cineáil de agus áiríodh leo ionchur ón lucht acadúil, ó ghairmithe leighis, ó eagraíochtaí neamhrialtasacha, ó ghníomhaireachtaí stáit agus ó chomhaltaí de na breithiúna.

Comhoibriú Idirnáisiúnta

Tá comhoibriú idirnáisiúnta lárnach fós d'obair an Choiste. Tacaíonn na comhpháirtíochtaí sin le malartú eolais, dea-chleachtais idirnáisiúnta agus peirspictíochtaí breithiúnacha comparáideacha, lena neartaítear cáilíocht an oideachais bhreithiúnaigh atá ar fáil do bhreithiúna na hÉireann.

I measc na bpríomh-chomhpháirtithe idirnáisiúnta le linn 2025 bhí Coláiste Breithiúnach Shasana agus na Breataine Bige, Institiúid Bhreithiúnach na hAlban, Bord Thuaisceart Éireann um Staidéar Breithiúnach, an Lónra Eorpach um Oiliúint Bhreithiúnach (EJTN) agus Acadamh an Dlí Eorpaigh (ERA).

Chuir breithiúna Éireannacha le breis agus 30 imeacht idirnáisiúnta ar ghlac siad páirt iontu, ina measc comhdhálacha na hEagraíochta

Idirnáisiúnta le haghaidh Oiliúint Bhreithiúnach (IOJT), EJTN, JULIA, WIPO agus ERA.

I mí na Bealtaine, d'óstáil an Chomhairle Bhreithiúnach clár EJTN maidir le Ceannaireacht Phearsanta do Cheannairí Breithiúnacha, ar ar fhreastail ceannairí breithiúnacha sinsearachacha ó gach cearn den Eoraip, lena n-áirítear beirt Uachtaráin ar Chúirteanna na hÉireann. Chuir breithiúna na hÉireann páipéir agus oiliúint ar fáil freisin ag raon comhdhálacha idirnáisiúnta agus imeachtaí oideachais, rud a léiríonn rannchuidiú leanúnach na hÉireann leis an gcomhar breithiúnach domhanda agus leis an bhforbairt ghairmiúil.

I mí na Samhna, ghlac cúigear breithiúna páirt sa Chomhdháil Dhébhlantúil maidir le Dlí Teaghlach Cainteoirí Béarla-Cainteoirí Gearmáinise, agus chuir siad páipéir i láthair, rinne siad cathaoirleacht ar sheisiúin agus ghlac siad páirt sa phlé.

Achoimre

Ar an iomlán, bliain d'fhás agus d'fhorbairt leanúnach don Choiste um Staidéar Breithiúnach a bhí in 2025. Bhí na leibhéil rannpháirtíochta thar a bheith ard i gcónaí, leathnaíodh soláthar oiliúna thar réimse leathan ábhar substainteach dlíthiúil, breithiúnach, agus feasachta sochaíche, agus rinneadh dul chun cinn suntasach maidir le cláir oiliúna ionducthúcháin, folláine agus speisialaithe a neartú.

Bunaíodh clár seimineár seachtainiúil Dé Máirt

go daingean le linn na bliana agus bhí an cur chuige bunaithe ar shraitheanna an-éifeachtach. Le tabhairt isteach oiliúna breise a bhaineann go sonrach leis an gCúirt Dúiche, tugadh aghaidh ar riachtanais a sainaithníodh trí Shuirbhé Oiliúna 2024, agus leis an leathnú leanúnach ar chlár na gcuartheanna ar an láithreán agus leis an rannpháirtíocht mhéadaithe le heagraíochtaí oiliúna

breithiúnaí Eorpacha, cruthaíodh deiseanna le haghaidh sainfhoghlaim i raon réimsí atá i mbéal forbartha.

Garsprioc thábhachtach in éabhlóid an oideachais bhreithiúnaigh in Éirinn is ea comhaontú scéime le haghaidh oideachas agus oiliúint bhreithiúnach ó mhí Eanáir 2026 agus cuireann sé bunús láidir ar fáil d'fhorbairt amach anseo.

Ag Breathnú ar Aghaidh go 2026

Gné shainiúil den bhliain atá romhainn is ea oibleagáid oiliúna breithiúnaí a thabhairt isteach i mí Eanáir 2026 tríd an scéim um oideachas breithiúnach agus oiliúint bhreithiúnach a ghlacadh.

Comhlánófar leathnú leanúnach na ndeiseanna oideachais do na breithiúna trí rannpháirtíocht mhéadaithe le cláir mhalartaithe agus cuairteanna staidéir a thairgtear tríd an Líonra Eorpach um Oiliúint

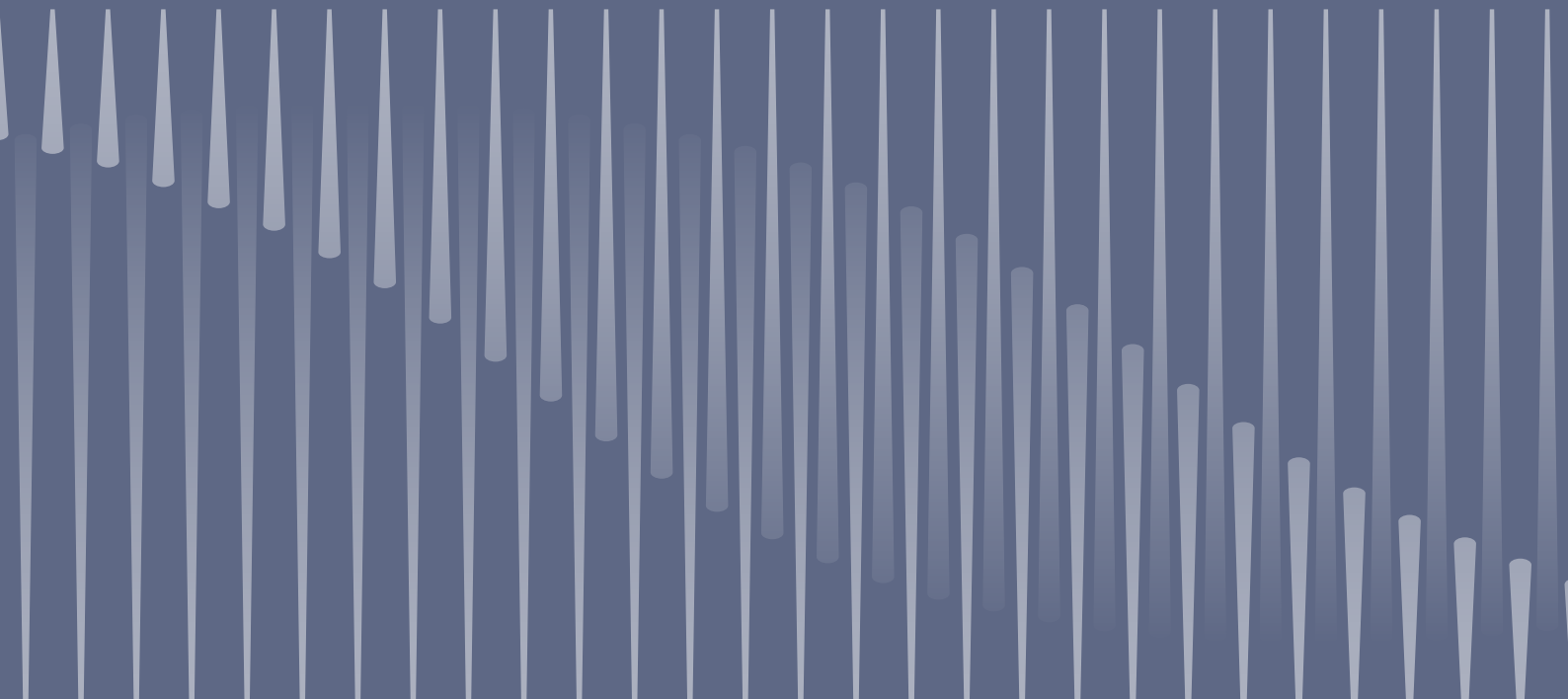
Bhreithiúnach. Cuirfidh na tionscnaimh sin deiseanna breise ar fáil do bhreithiúna léargas luachmhar a fháil ar oibriú na gcuartheanna agus na gcóras breithiúnach ar fud na hEorpa.

Le cur chun feidhme beartaithe córais bainistíochta foghlama, cuirfear tuilleadh feabhais ar chumas an Choiste soláthar oideachais a sholáthar, a bhainistiú agus a leathnú, rud a thacóidh le níos mó solúbthachta agus inrochtaineachta do bhreithiúna ar fud an Stáit.

Príomh-staitisticí

An Coiste um Threoirlínte maidir le Díobhálacha Pearsanta

An Coiste um Threoirlínte maidir le Díobhálacha Pearsanta

An Breitheamh Elizabeth Dunne
Cathaoirleach an Choiste um Threoirlínte maidir le Díobhálacha Pearsanta

Leagtar amach feidhmeanna an Choiste um Threoirlínte maidir le Díobhálacha Pearsanta in Alt 18(2) den Acht um Chomhairle na mBreithiúna, 2019.

Is iad sin iad seo a leanas a ullmhú agus a chur faoi bhráid Bhord na Comhairle le go n-athbhreithneoidh sé iad:

- dréacht-treoirlínte maidir le díobhálacha pearsanta de réir Alt 90, agus
- dréachtleasuithe ar na treoirlínte maidir le díobhálacha pearsanta de réir an Ailt sin.

Ba é ceanglas reachtúil tosaigh an Choiste um Threoirlínte maidir le Díobhálacha Pearsanta ná Treoirlínte um Dhíobhálacha Pearsanta a dhréachtú lena gcur faoi bhráid Bhord Chomhairle na mBreithiúna, mar a phléitear in (a) thuas. Chuir an Coiste na dréacht-treoirlínte maidir le Dhíobhálacha Pearsanta faoi bhráid Bhord Chomhairle na mBreithiúna ar an 9 Nollaig 2020 de bhun Alt 18(4) arna leasú, agus thug siad a chuid oibre ar an gcéad cheanglas sin chun críche. Nuair a ghlac Comhairle na mBreithiúna na treoirlínte sin i mí an Mhárta 2021, tugadh an chéad chéim den phróiseas seo chun críche.

Ceanglaítear ar an gCoiste um Threoirlínte maidir le Díobhálacha Pearsanta de bhun Alt 18(11) den Acht tuarascáil ar a ghníomhaíochtaí a chur faoi bhráid Chomhairle na mBreithiúna lena chur san áireamh ina Tuarascáil Bhliantúil. Seo í an tuarascáil a ullmhaíodh d'fhonn an oibleagáid sin a chomhlíonadh.

Tuarascáil an Choiste um Threoirlínte maidir le Díobhálacha Pearsanta in 2025

Ceanglaítear ar an gCoiste athbhreithniú a dhéanamh ar na Treoirlínte gach trí bliana ar a laghad de réir Alt 18(5) den Acht. Rinneadh an chéad athbhreithniú sin le linn 2022 agus 2023. Cuireadh toradh an athbhreithnithe faoi bhráid Bhord Chomhairle na mBreithiúna i mí an Mhárta 2024.

Foráiltear leis an Acht go ndéanfar an chéad athbhreithniú eile agus gcuirfear i gcrích é in 2027. Ar an gcúis sin, agus toisc go raibh an t-athbhreithniú a cuireadh i gcrích in 2024 os comhair na Comhairle Breithiúnaí in 2025, nach raibh aon fheidhm reachtúil ag an gCoiste a bhí le cur i gcrích in 2025, go raibh sé neamhghníomhach agus nár tháinig sé le chéile le linn na bliana. Táthar ag súil go gcuirfidh an Coiste tús leis an gcéad athbhreithniú eile in 2026, faoi réir aon leasuithe atá beartaithe ar an Acht.

Rinne an Chomhairle Bhreithiúnach an t-athbhreithniú a chuir an Coiste i gcrích in 2024 agus a mhodhnaigh an Bord a mheas in 2025, agus tá sé le fáil ar shuíomh gréasáin na Comhairle Breithiúnaí.

- Ceanglaítear ar an gCoiste aird a thabhairt ar na tosca atá leagtha amach in Alt 90 den Acht, lena n-áirítear:
- leibhéal na ndamáistí a dhámhfadh cúirteanna in Éirinn ar dhíobhálacha pearsanta agus cibé áit lasmuigh d'Éirinn a mheasann an Coiste a bheith ábhartha
- prionsabail chun damáistí i leith díobhálacha pearsanta a mheas agus a dhámhachtain arna gcinneadh ag an Ard-Chúirt, ag an gCúirt Achomhairc agus ag an gCúirt Uachtarach
- treoirlínte a bhaineann le rangú díobhálacha pearsanta
- an gá le comhsheasmhacht a chur chun cinn i leibhéal na ndamáistí a dhámhtar ar dhíobhálacha pearsanta

Chun críche an athbhreithnithe, thug an Coiste aird ar na tosca céanna sin a cuireadh san áireamh agus na Treoirlínte bunaidh á ndréachtú. Thug sé dá aire gur tharla boillsciú suntasach domhanda agus náisiúnta sna 3 bliana (go dtí dáta an athbhreithnithe) ó glacadh na Treoirlínte bunaidh. Ina theannta sin, tháinig dlí-eolaíocht na nUaschúirteanna chun cinn sa tréimhse maidir leis an gcur chuige cuí i leith measúnú a dhéanamh ar dhamáistí i gcásanna díobhálacha iomadúla. Níor mheas an Coiste go bhféadfaí aon anailís fhóinteach a dhéanamh ar chandam na ndámhachtainí cúirte a thugtar faoi na Treoirlínte a d'fhéadfadh bonn eolais a chur faoin athbhreithniú sin. Is é is cúis leis sin an mhoill dhosheachanta idir tús na n-imeachtaí a raibh feidhm ag na Treoirlínte nua a bhí ann an tráth sin maidir leo agus a dtrial, rud a d'fhág nach ndearnadh ach líon beag cinntí dámhachtana agus gur cinnte nach leor iad chun a bheith suntasach ó thaobh staitisticí de.

Toradh an Athbhreithnithe

Mar thoradh ar athbhreithniú an Choiste ar na Treoirlínte, moladh na luachanna i na Treoirlínte chun méadú ar an Innéacs Comhchuibhithe Praghsanna do Thomhaltóirí (HIPC) a chur san áireamh ó glacadh iad in 2021. Dá réir sin, d'ullmhaigh an Coiste dréachtleasuithe agus chuir sé faoi bhráid an Bhoird iad lena n-athbhreithniú. Foráiltear leis na dréachtleasuithe, mar thoradh ar an ardú 15.6% ar ráta HICP sna 3 bliana ó glacadh na treoirlínte, gurb iomchuí méadú foriomlán 15.6% a dhéanamh ar na luachanna bunaidh.

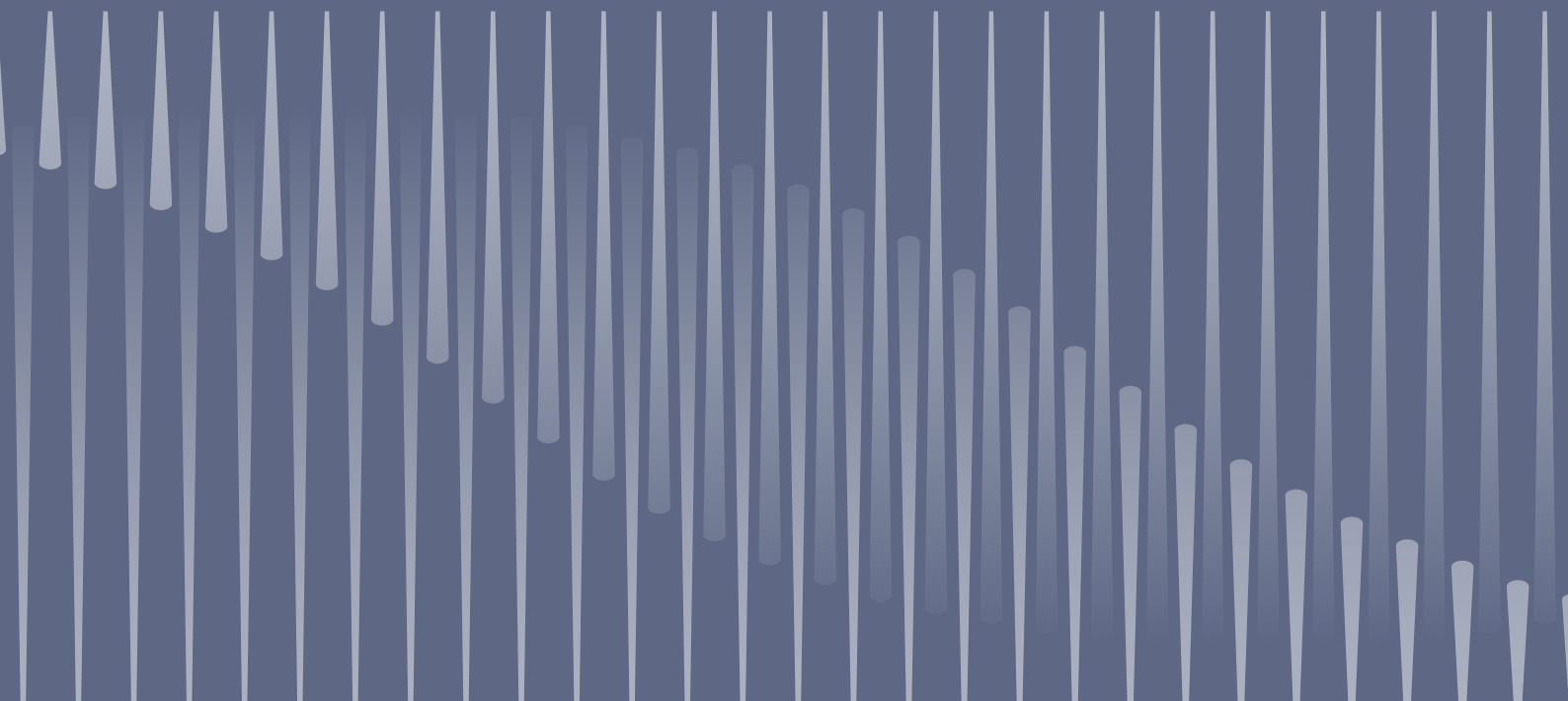
An chéad athbhreithniú agus modhnú eile a dhéanfaidh Bord na Comhairle in 2024 ar na dréacht-treoirlínte leasaithe sin a cuireadh faoina bhráid, agus rinne an Chomhairle Bhreithiúnach na treoirlínte leasaithe a mheas ag an gcruinniú a bhí aici i mí Eanáir 2025. Ba é an cinneadh a rinneadh ag an gcruinniú sin go nglacfadh an Chomhairle leis na treoirlínte leasaithe, faoi réir an cheanglais ar dtús na leasuithe a chur faoi bhráid an Aire Dlí agus Cirt lena leagan faoi bhráid gach Tí den Oireachtas mar a cheanglaítear le hAlt 7(2B) den Acht.

Seo a leanas ballraíocht an Choiste um Threoirlínte maidir le Díobhálacha Pearsanta le haghaidh 2025:

- An Breitheamh Onórach Elizabeth Dunne, Cathaoirleach
- An Breitheamh Onórach Seamus Noonan*
- An Breitheamh Onórach Paul Coffey
- An Breitheamh Emily Egan
- An Breitheamh Sarah Berkeley
- An Breitheamh James McCourt
- An Breitheamh Marie Keane

* Ar scor an 30 Bealtaine 2025 folúntas ag deireadh na bliana

An Coiste um Threoirlínte maidir le Pianbhreitheanna agus Eolas

An Coiste um Threoirínte maidir le Pianbhreitheanna agus Eolas

An Breitheamh Onórach Iseult O'Malley

Cathaoirleach an Choiste um Threoirínte maidir le Pianbhreitheanna agus Eolas

An Réamhrá

Bhunaigh Comhairle na mBreithiúna an Coiste um Threoirínte maidir le Pianbhreitheanna agus Eolas an 30 Meitheamh 2020 Tá 13 chomhalta san iomlán ar an gCoiste, ó dhá chatagóir: ochtar breithiúna arna n-ainmniú ag an bPríomh-Bhreitheamh atá ionadaitheach do gach dlínse agus cúigear comhaltaí tuata arna gceapadh ag an Rialtas agus a fhónann uile ar feadh ar feadh théarma ceithre bliana. Tá na sonraí ar fad maidir le ballraíocht an Choiste um Threoirínte maidir le Pianbhreitheanna agus Eolas leagtha amach ar leathanach 35.

s iad feidhmeanna an Choiste de bhun Alt 23 den Acht ná:

- dréacht-Treoirínte maidir le Pianbhreitheanna a ullmhú agus a chur faoi bhráid Bhord na Comhairle chun a n-athbhreithnithe
- dréacht-leasuithe ar Threoirínte maidir le Pianbhreitheanna a ghlac an Chomhairle a ullmhú agus a chur faoi bhráid an Bhoird chun a n-athbhreithnithe

- monatóireacht a dhéanamh ar oibriú na dTreoirínte maidir le Pianbhreithe
- eolas faoi phianbhreitheanna arna bhforchur ag na cúirteanna a thiomsú ar cibé modh is cuí leis
- an t-eolas sin a scaipeadh ó am go chéile ar bhreithiúna agus ar dhaoine nach breithiúna iad

A luaithe a ghlacann Comhairle na mBreithiúna treoirínte maidir le pianbhreitheanna, ní mór do chúirt aird a thabhairt ar aon treoirínte ábhartha agus pianbhreith á gearradh aici ach amháin sa chás go meastar go mbeadh sé malartach do leasanna an chirt. I gcás den sórt sin, caithfidh an chúirt a cúiseanna a thabhairt.

Is leathan an réimse tosca a chaithfidh an Coiste a mheas, ina measc:

- pianbhreitheanna a ghearrann na cúirteanna faoi láthair
- an gá le comhsheasmhacht a chur chun cinn i bpianbhreitheanna
- tionchar chinntí na gcúirteanna a bhaineann le pianbhreitheanna ar íospartaigh na gcionta lena mbaineann
- an gá le muinín an phobail sa chóras dlí coiriúil a chur chun cinn
- na costais a bhaineann le cineálacha éagsúla pianbhreithe a fhorghníomhú agus a n-éifeachtacht choibhneasta maidir le hathchiontú a chosc

Tá spéis agus saineolas faoi leith ag na breithiúna a ainmníodh ar an gCoiste maidir le pianbhreitheanna a ghearradh. Cuireann cúigear comhaltaí tuata lena saineolas, agus athcheapadh gach ceann díobh ag an Rialtas ar feadh ceithre bliana eile. Agus duine á cheapadh le bheith mar chomhalta den Choiste um Threoirlínte maidir le Pianbhreitheanna agus Eolas, caithfidh an Rialtas a bheith sásta go bhfuil taithí agus eolas i measc na gcomhaltaí maidir le:

- ionchúiseamh imeachtaí coiriúla
- cosaint imeachtaí coiriúla
- póilíneacht
- riar an chirt
- beartas maidir le pianbhreitheanna

Agus treoirlínte á bhforbairt aige, glacann an Coiste cur chuige fianaisebhunaithe. Fágann sé sin go ndéanfaidh an Coiste taighde a bhaineann le hábhar, go rachaidh sé i dteagmháil le príomhpháirtithe leasmhara agus go scrúdóidh sé dea-chleachtas i ndlínsí eile. Cuirfidh sé sin bonn eolais faoi obair an Choiste maidir le treoirlínte a chruthú a léiríonn dea-chleachtas.

Creideann CESE go gcuideoidh an cur chuige sin le feabhas a chur ar an gcomhsheasmhacht agus ar an gcothroime sa chinnteoireacht maidir le pianbhreitheanna a ghearradh.

Is féidir treoirlínte maidir le pianbhreitheanna a ghearradh a úsáid mar acmhainn luachmhar do bhreithiúna chomh maith le raon páirtithe leasmhara ceartais choiriúil. Is féidir le treoirlínte cabhrú le breithiúna agus cinneadh maidir le pianbhreith a ghearradh á dhéanamh acu i gcás aonair. Féadfaidh an t-ionchúiseamh agus an chosaint iad a úsáid mar fhoinsé faisnéise chomh maith leo siúd a bhfuil baint acu leis an bpróiseas pianbhreithe agus a bhfuil tionchar ag an bpróiseas pianbhreithe orthu, lena n-áirítear íospartaigh, finnéithe agus cosantóirí. D'fhéadfadh treoirlínte feabhas a chur ar leibhéil feasachta an phobail maidir le pianbhreitheanna a ghearradh agus ar na réasúnaíochtaí a bhaineann le pianbhreith a fhorchur i gcás aonair.

D'fhoilsigh an Coiste faisnéis chun cabhrú leis an bpobal i gcoitinne tuiscint a fháil ar phianbhreitheanna a ghearradh bunaithe ar bhreithiúnais a thug na cúirteanna, atá le fáil ar shuíomh gréasáin na Comhairle Breithiúnaí.

Is féidir le treoirlínte aghaidh a thabhairt ar raon leathan gnéithe éagsúla den phróiseas um pianbhreitheanna a ghearradh. Féadfar iad a fhorbairt chun aghaidh a thabhairt ar chionta sonracha, amhail ionsaí, éigniú nó dúnorgain. Féadfaidh an Coiste treoirlínte a tháirgeadh freisin a dhéileálann le saincheisteanna tábhachtacha maidir le pianbhreitheanna a ghearradh a d'fhéadfadh a bheith ábhartha i réimse leathan cionta, mar shampla, treoirlínte a thugann aghaidh ar laghdú pianbhreithe a eascraíonn as pléadail chiontach nó treoirlínte maidir le pianbhreitheanna a ghearradh ar dhaoine óga. In amanna, féadfaidh níos mó ná treoirlíne amháin a bheith ábhartha i gcás aonair. Mar shampla, i gcás ionsaithe, féadfaidh breitheamh na trialach an treoirlíne a bhaineann go sonrach leis an gcion sin a úsáid ach má tá comhpháirt foréigin teaghlaigh sa chiontú, féadfaidh an breitheamh pianbhreithe treoirlíne maidir le foréigean teaghlaigh a ionchorprú freisin.

Tuarascáil an Choiste um Threoirlínte maidir le Pianbhreitheanna agus Eolas in 2025

Tá sé de dhualgas ar an gCoiste um Threoirlínte maidir le Pianbhreitheanna agus Eolas, de bhun Alt 23(8) den Acht, an Tuarascáil sin ar a ghníomhaíochtaí a chur isteach go bliantúil lena cuimsiú i dTuarascáil Bhliantúil Chomhairle na mBreithiúna. Tháinig an Coiste le chéile cúig huaire in 2025.

Bhain an Coiste garsprioc shuntasach amach in 2025 trí bhailchríoch a chur ar an gcéad dréacht den Treoirlíne maidir le Gearradh Pianbhreitheanna a ullmháíodh faoin Acht um Chomhairle na mBreithiúna, 2029. Cuireadh an Treoirlíne faoi bhráid an Bhoird mar a cheanglaítear leis an Acht agus, go dtí go mbreithneoidh an Chomhairle Bhreithiúnach í go luath in 2026 agus go mbeartóidh sí go bhféadfaí athbhreithnithe a dhéanamh ar an Acht, foilsíodh í i bhfoirm Tuarascáil neamhreachtúil neamhcheangailteach.

Déileálann an doiciméad le pianbhreith a ghearradh i gcásanna a bhaineann le foréigean caidrimh - go sonrach Alt 40 den Acht um Fhoréigean Baile, 2018. Lean sé sin taighde agus comhairliúchán fairsing le páirtithe leasmhara, lena n-áirítear eagraíochtaí neamhrialtasacha agus comhlachtaí poiblí atá ag obair sa réimse sin.

Baineann alt 40 le cionta a dhéantar i gcomhthéacs ina bhfuil nó ina raibh an t-íospartach agus an ciontóir pósta, nó ina bhfuil nó ina raibh siad i bpáirtnéireacht shibhialta, nó ina bhfuil nó ina raibh siad i ndlúthchaidreamh. Ní mór féachaint ar chaidreamh den sórt sin idir an ciontóir agus an t-íospartach mar fhachtóir a chuireann leis an bpianbhreith. Agus pianbhreith á gearradh i leith cionta a chumhdaítear leis an Roinn, ní mór don phianbhreith a fhorchuirtear ar deireadh, i gcás ina bhfuil gaol ábhartha ann, a bheith níos mó ná mar a bheadh amhlaidh murach sin (cé nach féidir léi riamh a bheith níos mó ná an phianbhreith uasta dá bhforáiltear i reacht). Ní chumhdaítear leis ach cionta ina bhfuil caidreamh den sórt sin ann agus ní dhéileálann sé le cionta foréigin i gcomhthéacsanna eile. Aithnítear gur coir inscneach é an foréigean teaghlaigh, a dhéanann difear do líon i bhfad níos

mó íospartach baineann. Ba cheart a thuiscint, áfach, gur féidir le cionta den chineál seo tarlú i gcoinne mná, fir agus daoine de gach inscne agus go dtarlaíonn siad.

Roimh achtú an Ailt, mheasfaí go ginearálta gur tosca géaraitheacha iad mí-úsáid iontaoibhe, muiníne nó ceannasachta laistigh de chaidreamh dlúthchaidrimh i ndáil le formhór na gcionta a chumhdaítear le hAlt 40 dá ngearrfadh breitheamh pianbhreith. Rud nua is ea nach mór an prionsabal sin a chur i bhfeidhm go córasach anois maidir leis na cionta sonraithe, agus tá ceanglas sonrach ann anois maidir le pianbhreith níos troime ná mar a d'fhéadfaí a fhorchur murach sin. Tá sé beartaithe cúnamh a thabhairt do bhreithiúna an ceanglas sin a chomhlíonadh maidir le pianbhreith a ghearradh ar na cineálacha éagsúla cionta lena mbaineann.

Le linn don Choiste an treoirlíne a ullmhú, reáchtáil sé próiseas comhairliúcháin i measc gníomhaireachtaí, comhlachtaí agus daoine a bhfuil taithí agus saineolas ar leith acu sa réimse seo agus tá sé buíoch as a gcúnamh.

Tá rochtain ar shonraí maidir le pianbhreitheanna lárnach in obair an Choiste agus cuireadh i láthair í mar bhacainn ar dhul chun cinn don Choiste le linn na bliana.

Le linn 2025 d'fhorghas Coiste Rialacha na nUaschúirteanna, Coiste Rialacha na Cúirte Cuarda agus Coistí Rialacha na Cúirte Dúiche faoi seach leasuithe ar thrí Ionstraim Reachtúla, I.R. 660 de 2018, I.R. 662 de 2018, agus I.R. 664 de 2018. Bhí na leasuithe sin ag teastáil chun rochtain an Choiste ar thaifid/dhoiciméid chúirte a chumasú agus táthar ag súil go gcuirfidh sé sin feabhas ar an raon sonraí atá ar fáil. Beidh sainaitheint agus rianú cásanna ón gcéad chéim go pianbhreith trí thaifid chúirte ina bpríomhchuid de phróiseas taighde an Choiste. Maidir leis sin, chuaigh taighdeoir dlí isteach i bhfoireann na Comhairle Breithiúnaí in 2025 agus cuideoidh sé leis an gCoiste ina chuid oibre.

Tá tús curtha ag fochoiste le hobair ar dhréacht-treoirlíne maidir le Tiomáint Chontúirteach is cúis le Bás nó Díobháil Thomchúiseach. Tagann sé seo sna sála ar thaighde tosaigh ar phianbhreith a ghearradh sna cásanna seo i measc bhreithiúna

na Cúirte Cuarda.

Tá taighde ar siúl freisin chun tacú le treoirlíne a dhréachtú maidir le pianbhreith a ghearradh ar chásanna éignithe. Tá breithiúna na Príomh-Chúirte Coiriúla ag tacú le hobair an choiste sa réimse sin. Tá fócas ar leith ag an taighde i gcur i bhfeidhm an chreata atá leagtha amach in DPP v F.E. maidir leis an gcaoi a dtagtar ar phianbhreitheanna i gcásanna éignithe. Chuir an Coiste tús lena chéad Phlean Oibre eile a bhreithniú agus a dhréachtú in 2025 chun na blianta ina dhiaidh sin a chumhdach. Leagfar amach sa phlean sin tosaíochtaí straitéiseacha agus clár oibre an Choiste don tréimhse 2026-2029. Cuireann sé leis an taighde bunúsach, leis na tionscnaimh bailithe sonraí agus leis an gcaidreamh institiúideach a forbraíodh le linn céimeanna níos luaithe d'obair an Choiste, agus léireoidh sé tiomantas an Choiste do chur chuige fianaisebhunaithe, trédhearcach agus comhairleach i leith treoir maidir le pianbhreith a ghearradh.

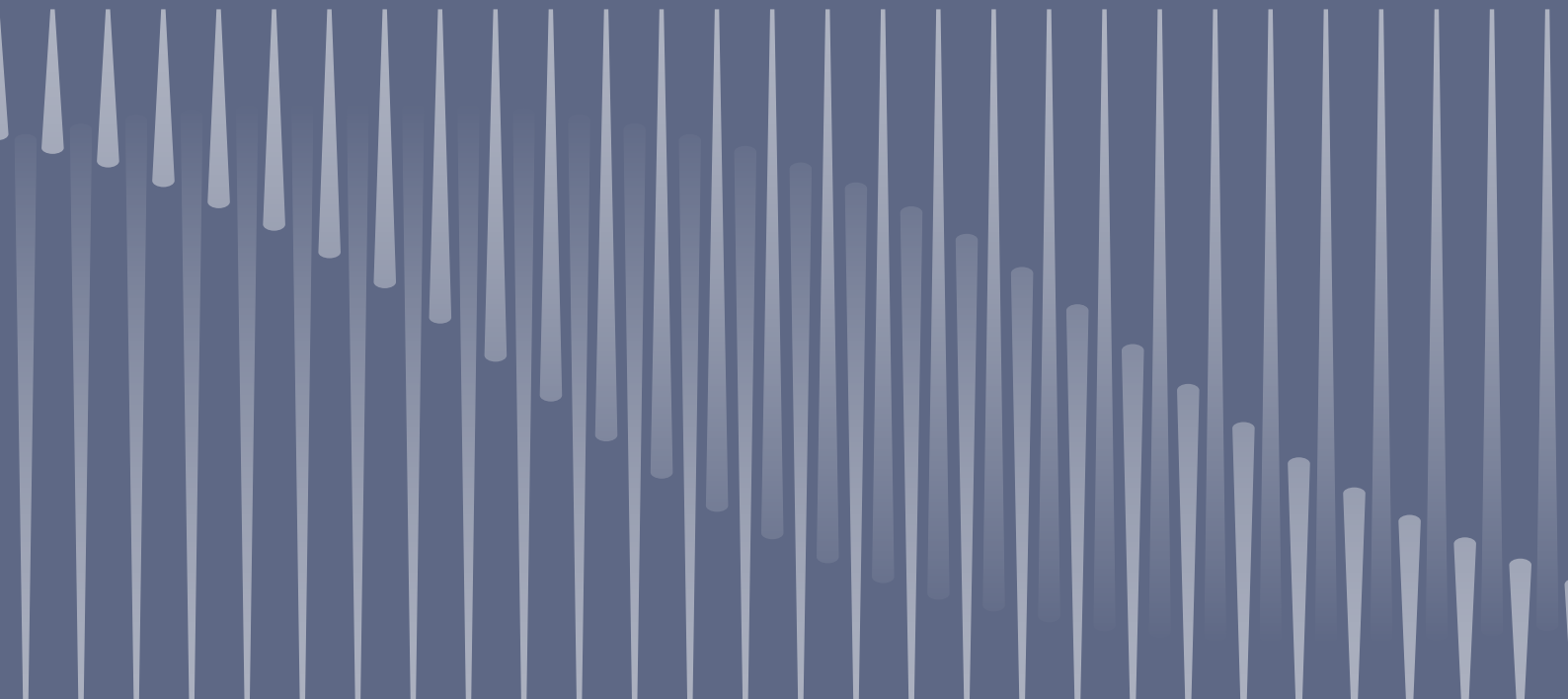
In 2025, d'fhoilsigh an Coiste bunachar sonraí nuashonraithe de chinntí uile na Cúirte

Achomhairc lena ngearrtar pianbhreitheanna ó 2014 ar shuíomh gréasáin na Comhairle Breithiúnaí, lena n-áirítear nasc chuig na breithiúnais a tugadh.

Ba iad comhaltaí an Choiste ag deireadh 2025:

- An Breitheamh Onórach Iseult O'Malley, Cathaoirleach
- An Breitheamh Onórach John Edwards
- An Breitheamh Onórach Tony Hunt
- An Breitheamh Paul Burns
- An Breitheamh Francis Comerford
- An Breitheamh Kenneth Connolly
- An Breitheamh Gráinne Malone
- An Breitheamh Paula Murphy
- An tUasal Vivian Geiran
- An Dr Diarmuid Griffin
- An tUasal Marianne O'Kane
- An tUasal Michael O'Sullivan
- An Dr Sinéad Ring

Na Coistí um Thacaíocht Bhreithiúnach

Na Coistí um Thacaíocht Bhreithiúnach

An Breitheamh Aileen Donnelly
An Coiste um Leas
& Tacaíocht Bhreithiúnach

Folláine agus Tacaíocht Bhreithiúnach

Forálann an tAcht um Chomhairle na mBreithiúna do bhunú cúig Choiste Tacaíochta Breithiúnacha reachtúla, ceann amháin do gach dlínse. Tá sé i gceist go dtabharfaidh gach coiste, ar a bhfuil breitheamh arna thoghadh ag a c(h) omhghleacaithe, comhairle agus cúnamh don Chomhairle ó thaobh a ndlínse cúirte faoi seach.

Maidir leis sin, agus le fócas ar leith ar fholláine bhreithiúnach, bhunaigh an Chomhairle Coiste Leasa agus Tacaíochta trasdlínse ag a céad chruinniú. Tá an Coiste sin, faoina théarmaí tagartha bunaidh, comhdhéanta de bhreitheamh ó gach ceann de na cúig dhlínse agus oibreoidh sé chun soláthar a dhéanamh maidir le leas breithiúnach agus cúnamh a thabhairt ina leith.

Na Coistí um Thacaíocht Bhreithiúnach

Deirtear in Alt 30(3) den Acht gurb é feidhm Coiste um Thacaíocht Bhreithiúnach ná comhairle agus cúnamh a thabhairt don Chomhairle agus í ag comhlíonadh a feidhmeanna faoin Acht seo sa mhéid go mbíonn baint ag cúrsaí atá ábhartha don Chúirt agus a bhfuil baint ag an gCoiste leis na cúrsaí sin.

Bunaíodh gach ceann de na cúig choiste an 31 Márta 2020.

Ar gach ceann de na coistí dlínsiúla tá (i) an tUachtarán dlínse agus

(ii) an comhalta/na comhaltaí tofa ón dlínse sin. De bhreis ar thoghcháin a bhí ar siúl, bhí na breithiúna seo a leanas ina gcomhaltaí dá gcúirteanna faoi seach ar an 31 Nollaig 2025:

An Chúirt Uachtarach

An Breitheamh Elizabeth Dunne

An Chúirt Achomhairc

An Breitheamh Charles Meenan

An Ard-Chúirt

An Breitheamh Leonie Reynolds agus an Breitheamh Rory Mulcahy

An Chúirt Chuarda

An Breitheamh Eoin Garavan

An Chúirt Dúiche

An Breitheamh Marie Keane

An Coiste um Leas agus Tacaíocht Bhreithiúnach – a bunaíodh de bhun Alt 7(3)(a)

Féadfaidh Comhairle na mBreithiúna coistí a bhunú chun cabhrú lena feidhmeanna a chomhlíonadh. Is iad Téarmaí Tagartha an Choiste um Leas agus Tacaíocht mar a glacadh iad ag an gcéad chruinniú de chuid Chomhairle na mBreithiúna ar an 7 Feabhra 2020 ná cúnamh agus comhairle a thabhairt do Chomhairle na mBreithiúna agus í ag comhlíonadh a feidhme mar a leagtar amach in Alt 7(2)(l) den Acht chun cabhrú le tacaíocht a sholáthar do bhreithiúna i gcoitinne.

Ag deireadh 2025, bhí an Coiste comhdhéanta de chúigear breithiúna arna n-ainmniú ag an bPríomh-Bhreitheamh mar a leanas:

An Chúirt Uachtarach

An Breitheamh Aileen Donnelly, an Cathaoirleach

An Chúirt Achomhairc

An Breitheamh Teresa Pilkington

An Ard-Chúirt

An Breitheamh Siobhán Phelan

An Chúirt Chuarda

An Breitheamh Elma Sheahan

An Chúirt Dúiche

An Breitheamh John Brennan

Is é an téarma oifige do chomhaltaí an Choiste Leasa agus Tacaíochta ná ceithre bliana.

Tháinig an Coiste le chéile trí huair le linn 2025. In dhá phríomhthosaíocht óna cuid oibre, ghlac na breithiúna ina n-iomláine tiomantas don dea-bhail bhreithiúnach agus seoladh a Phlean Gníomhaíochta Straitéiseach um Fholláine Bhreithiúnach. Cuireadh roinnt gnéithe den phlean i bhfeidhm in 2025 amhail seisiún ionduchtúcháin maidir le folláine do bhreithiúna nua. Tá sé beartaithe go bhféachfar le ballraíocht agus téarmaí tagartha an Choiste a leathnú go luath in 2026 chun tacú le cur i bhfeidhm na bpleananna uailmhianacha a leagtar amach sa Straitéis.

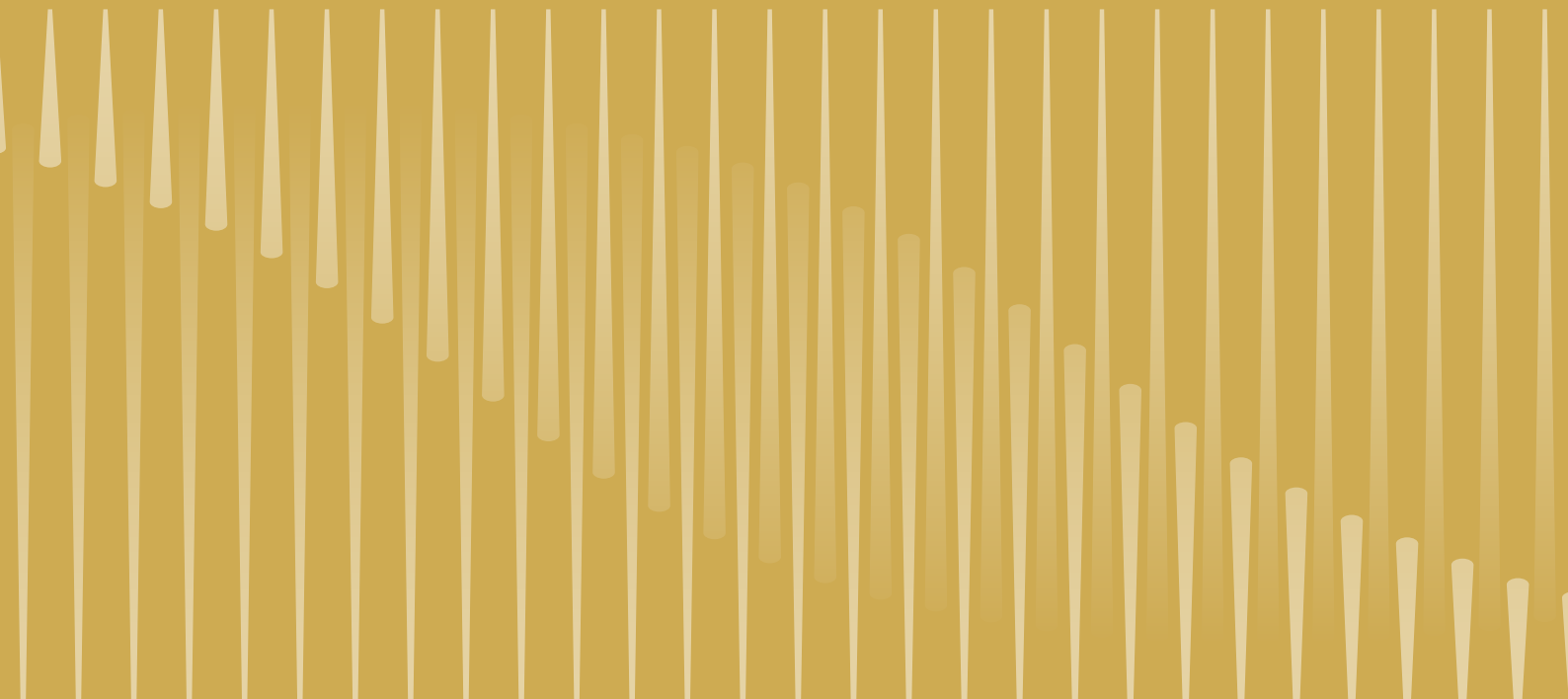
Ag an gcruinniú bliantúil a bhí ag an gComhairle Bhreithiúnach i mí Eanáir 2025, ghlac breithiúna ráiteas tiomantais don fholláine bhreithiúnach. Thacaigh an ráiteas seo le roinnt príomhchuspóirí agus tugadh an fhreagracht don Choiste um Leas Breithiúnach agus um Thacaíocht Bhreithiúnach na cuspóirí sin a bhaint amach.

Seo a leanas na cuspóirí sin:

- Folláine bhreithiúnach a chur chun cinn trí fheasacht a mhúscailt agus trí fhoráil a dhéanamh maidir le rochtain ar thacaíochtaí sláinte agus folláine inmheánacha agus seachtracha
- Conairí cúnamh agus idirghabhála inrochtana agus trédhearcacha a fhorbairt do bhreithiúna tráth breoiteachta, méala nó géarchéimeanna eile lena n-áirítear iad siúd a d'fhéadfadh eascairt as éilimh bhunúsacha na hoibre breithiúnaí lena n-áirítear obair le hábhar deacair, le tacaíocht ó Bhord na Comhairle Breithiúnaí agus ón bPríomh-Bhreitheamh agus ó Uachtaráin dhlínse gach cúirte
- Freagairt do riachtanais oiliúna agus forbartha ceirde trí dheiseanna a shainaithint agus a sholáthar chun scileanna a fheabhsú le tacaíocht ón gCoiste um Staidéar Breithiúnach i gcás inarb iomchuí

Ós rud é gur spéis le breithiúna an fheidhm sin a chur chun cinn, d'fhreastail roinnt breithiúna breise ar chruinnithe agus ar cheardlanna chun pleanáil agus forbairt a dhéanamh ar an méid a d'fhéadfaí a chur ar fáil do bhreithiúna. Reáchtáladh ceardlann straitéise i mí Aibreáin 2025 agus ina dhiaidh sin sheol an Coiste a Phlean Gníomhaíochta Straitéiseach um Fholláine Bhreithiúnach i mí Iúil 2025. Tacaíodh leis an straitéis sin trí rannpháirtíocht idir Seirbhís Síceolaíochta an Dlí-Chumainn agus baill de Ghrúpa Stiúrtha Breithiúnach um Fholláine. Leagtar amach inti straitéis chéimnithe shaincheaptha chun tacú le folláine na mbreithiúna trí roinnt réimsí fócais a shainaithint a bhfuil gníomhaíochtaí agus amlínthe gaolmhara ag gach ceann acu.

Tuarascáil Bhliantúil an Choiste um Iompar Breithiúnach in 2025

An Coiste um Iompar Breithiúnach

Ullmhaítear an Tuarascáil Bhliantúil seo ón gCoiste um Iompar Breithiúnach de bhun Alt 87 den Acht um Chomhairle na mBreithiúna, 2019, trína gceanglaítear ar an gCoiste tuarascáil ar a ghníomhaíochtaí a chur faoi bhráid an Aire Dlí agus Cirt, Gnóthaí Baile agus Imirce agus Chomhairle na mBreithiúna gach bliain. Cuirfidh an tAire faoi deara, de bhun Alt 87(3), cóipeanna den Tuarascáil seo a leagan faoi bhráid gach cinn de Thithe an Oireachtais.

Cúlra

Bunaíodh an Coiste um Iompar Breithiúnach (“an Coiste”) ar an 30 Meitheamh 2020 agus tháinig sé le chéile den chéad uair i mí Iúil 2020. Tá an Coiste neamhspleách i bhfeidhmiú a fheidhmeanna. Is é a phríomhfheidhm caighdeán arda iompair i measc breithiúna a chur chun cinn agus a choinneáil, ag féachaint do phrionsabail an iompair bhreithiúnaigh a éilíonn ar bhreithiúna neamhspleáchas breithiúnach, neamhchlaontacht, ionracas, cuibheas (lena n-áirítear cuma an chuibhis), inniúlacht agus dúthracht a sheasamh agus a léiriú agus a chinntiú go gcaitear go comhionann le gach duine os comhair na gcúirteanna.

Ceanglaítear air:

- a ullmhú agus a chur faoi bhráid Bhord
- Chomhairle na mBreithiúna lena n-athbhreithniú, lena n-áirítear treoir maidir le cén uair ar cheart do bhreitheamh smaoineamh ar é nó í féin a scaoileadh óna bheith i gceannas ar imeacht dlí, lena nglacadh ag an gComhairle
- gearáin inghlactha a mheas agus iad a tharchur lena réiteach ar bhealach neamhfhoirmiúil nó tabhairt faoi imscrúduithe ar iompar breithiúna aonair de réir Chuid 5 den Acht
- cibé beart a ghlacadh, más ann dó, de réir na Coda sin a mheasfaidh sé a bheith riachtanach chun riar an chirt a chosaint, cibé acu mar thoradh ar bhreithniú ar ghearán agus a atreorú le réiteach ar bhealach neamhfhoirmiúil nó trí imscrúdú a dhéanamh de réir Chuid 5 nó eile

- treoirlínte a ullmhú agus a fhoilsiú lena ndéantar foráil maidir le gearáin a réiteach ar bhealach neamhfhoirmiúil a chinnfear a bheith inghlactha faoin gCuid seo.

D'fhéadfadh sé freisin,

- dréacht-leasuithe ar Threoirlínte maidir le hiompar breithiúnach agus eitic a ghlac an Chomhairle a ullmhú agus a chur faoi bhráid an Bhoird chun a n-athbhreithnithe, dá thoil féin nó ar iarratas ón mBord nó ón gComhairle
- cibé comhairle agus moltaí a sholáthar do bhreitheamh aonair nó do bhreithiúna go ginearálta ar iompar breithiúnach agus ar eitic mar is cuí leis

Tá sé thar a bheith tábhachtach a thabhairt faoi deara go bhfuil an Coiste, de bhun Alt 43(4) den Acht, neamhspleách i gcomhlíonadh a fheidhmeanna.

Ról an Choiste maidir le hiompar breithiúnach

Measann an Coiste gearáin a líomhnaíonn mí-iompar breithiúnach tar éis don Chláraitheoir a mheas go bhfuil gearán inghlactha agus a tharchuirtear é chuig an gCoiste um Iompar Breithiúnach nó chuig an gCoiste um Athbhreithniú ar Ghearáin. Ní mór gearáin a dhéanamh laistigh de thrí mhí ó dháta an iompair a ndéantar gearán ina leith, cé go bhfuil cumhacht ag an gCoiste síneadh a chur leis an tréimhse sin i gcúinsí áirithe.

Ar ghearán a fháil ó tharchur, féadfaidh an Coiste, a mheas cé acu atá an gearán oiriúnach lena réiteach ar mhodh neamhfhoirmiúil. Ní thagann an rogha sin chun cinn ach amháin sa chás go dtoilíonn an gearánach agus an breitheamh leis an bpróiseas sin. Faoi mar a thugann an t-ainm le tuiscint, baineann sé le próiseas chun a fháil amach an féidir an cheist a réiteach gan an próiseas reachtúil foirmiúil a leanúint.

Mura bhfuil sé oiriúnach é a réiteach go neamhfhoirmiúil tionólfaidh an coiste painéal fiosrúcháin chun imscrúdú a dhéanamh.

Féadfaidh an Coiste freisin, cheal gearáin faoi iompar breithimh, agus i gcás ina measann sé gur gá riar an chirt a chosaint, ábhar a tharchur lena imscrúdú ag painéal.

Tá triúr comhaltaí ar gach painéal fiosrúcháin, is iad sin breitheamh ón gcúirt chéanna leis an mbreitheamh faoina ndearnadh gearán, breitheamh ó dhlínse eile agus comhalta tuata arna cheapadh ag an Rialtas chuig painéal fhiosrúcháin.

Tá cumhachtaí éagsúla agus leathana ag an bpainéal fiosrúcháin faoin Acht agus faoi na nósanna imeachta atá forbartha ag an gCoiste. Áirítear leis na cumhachtaí sin an rogha éisteacht a sheoladh i ndáil leis an ábhar.

Tá roinnt roghanna ar fáil don phainéal le linn an imscrúdaithe ach ar deireadh thiar ullmhóidh an painéal tuarascáil don Choiste mar thoradh air. D'fhéadfaí go n-áireofaí sa tuarascáil sin nithe ar nós thorthaí an phainéil, aon bheart a mholtar ba cheart a chur i bhfeidhm, agus cé acu atá ábhar imní maidir le sláinte an bhreithimh tagtha chun solais. I gcás iomardaithe, is féidir le painéal a mholadh go dtabharfaí comhairle don bhreitheamh, cúrsa sonrach gníomhaíochta nó rabhadh, chomh maith le haon ábhar breise chun riar an chirt a chosaint.

Tar éis don Choiste tuarascáil painéil a mheas, tá cumhachtaí breise aige trína bhféadfaí an gearán a tharchur ar ais chuig an bpainéal nó cinneadh a dhéanamh maidir le cibé an raibh bunús leis an ngearán nó nach raibh. Féadfaidh sé a chinneadh nach gá aon bheart a dhéanamh, moladh an phainéil a ghlacadh nó an t-ábhar a tharchur chuig an Aire Dlí agus Cirt chun críche Airteagal 35.4 den Bhunreacht.

I gcás ina gceanglaítear ar an mbreitheamh cúrsa gníomhaíochta arna chinneadh ag an gCoiste a leanúint, déanfaidh an Coiste monatóireacht ar chomhlíonadh. Mura gcomhlíonfaidh an breitheamh é sin féadfar an cás a chur faoi bhráid an Aire freisin.

Comhaltaí

Tá 13 chomhalta ar an gCoiste:

- An Príomh-Bhreitheamh agus ceathrar Uachtarán Cúirte atá ina gcomhaltaí ex officio,
- Triúr breitheamh arna dtoghadh ag na breithiúna as ballraíocht na Comhairle,
- Cúigear comhalta tuata arna gceapadh ag an Rialtas.

Tréimhse ceithre bliana a mhaireann téarma gach comhalta thofa agus thuata. Is é an Rialtas a cheapann na comhaltaí tuata tar éis moltaí a bheith déanta ag an tSeirbhís um Cheapacháin Phoiblí. Agus duine á cheapadh le bheith ina chomhalta tuata den Choiste um Iompar Breithiúnach, foráiltear leis an Acht go bhfuil sé inmhianaithe go mbeadh taithí agus eolas i measc na gcomhaltaí ar na nithe seo a leanas:

- caighdeáin a choinneáil i ngairmeacha arna rialáil ag foras reachtúil nó foras eile
- déileáil le gearáin a dhéantar i gcoinne gairmithe den sórt sin
- idirghabháil nó meicníochtaí malartacha eile chun díospóidí a réiteach
- riar an chirt
- bainistíocht agus soláthar seirbhísí don phobal

Ceaptar comhalta tuata ar phainéal fiosrúcháin ó liosta ainmnithe daoine a cheapann an Rialtas tar éis moltaí a bheith déanta ag an tSeirbhís um Cheapacháin Phoiblí.

In 2025, d'ainmnigh an Príomh-Bhreitheamh an Breitheamh Iseult O'Malley chun a fheidhmeanna a chomhlíonadh ar an gCoiste de bhun Alt 44 (3) den Acht. Is iad seo a leanas comhaltaí an Choiste amhail an 31 Nollaig 2025:

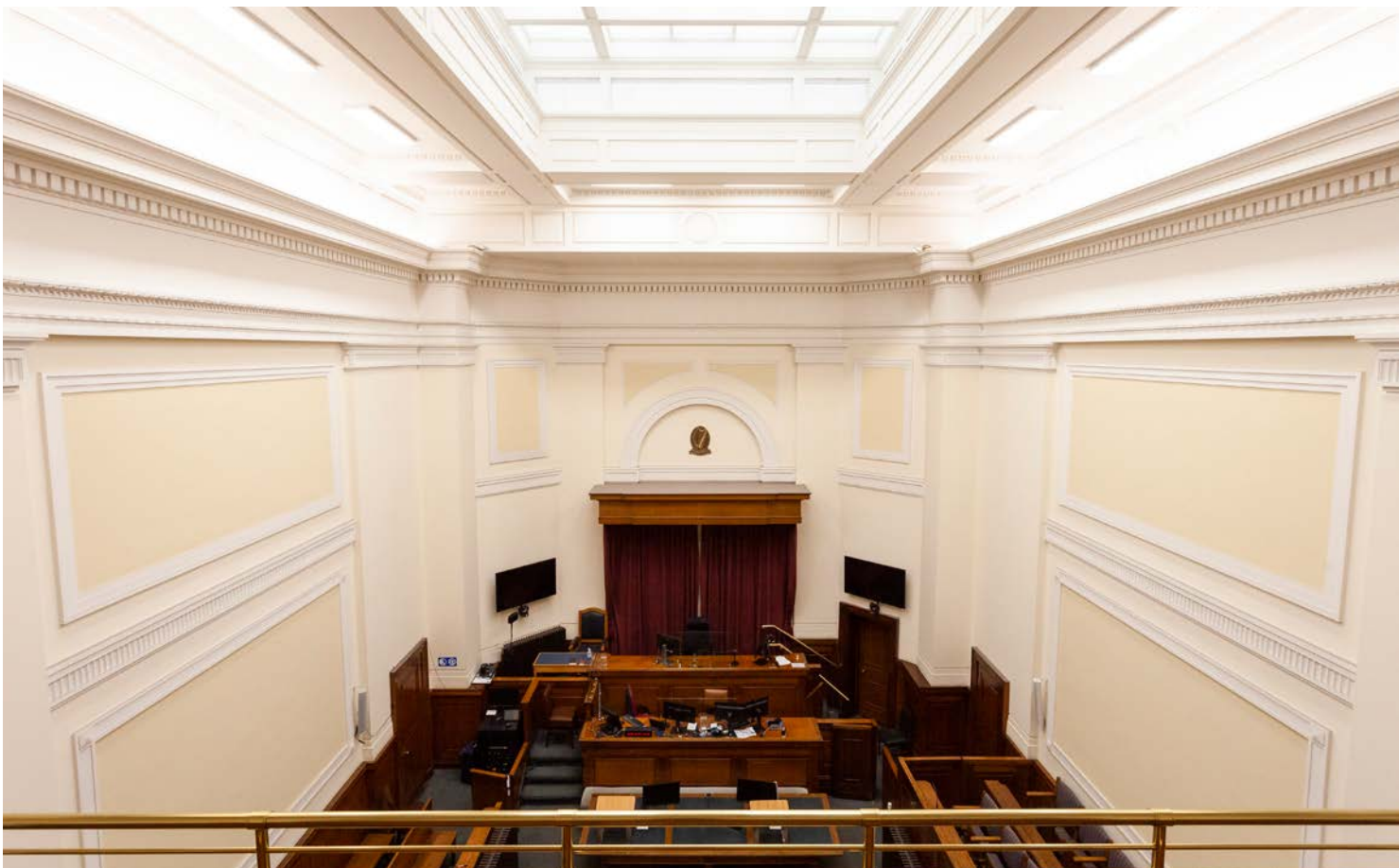
- An Breitheamh Caroline Costello
- An Breitheamh David Barnville
- An Breitheamh Onórach Iseult O'Malley, Cathaoirleach
- An Breitheamh Patricia Ryan
- An Breitheamh Paul Kelly
- An Breitheamh Charles Meenan
- An Breitheamh Karen Fergus
- An Breitheamh James Faughnan
- An tOllamh Claire Archbold
- An tOllamh Maeve Conrick
- An tOllamh Bernard McCartan

Ba dhá fholúntas do chomhaltaí tuata ar an gCoiste ag deireadh 2025.

Ceapadh roinnt comhaltaí den Choiste ar an gCoiste um Athbhreithniú ar Ghearáin le linn 2025. Is iad seo a leanas comhaltaí an Choiste um Athbhreithniú ar Ghearáin ar an 31 Nollaig 2025:

- An Breitheamh Charles Meenan
- An Breitheamh James Faughnan
- An tOllamh Claire Archbold

Is é an tUasal Kevin O'Neill Cláraitheoir an Choiste um Iompar Breithiúnach.

Tuarascáil an Choiste um Iompar Breithiúnach in 2025

Ba í 2025 an tríú bliain iomlán d'oibriú an chórais le haghaidh gearáin bhreithiúnacha. Bhí an taithí i ngach ceann de na trí bliana comhchosúil. Cé go bhfuil laghdú tagtha ar líon na ngearán a rinneadh, ní raibh aon difríocht sa bhunús a bhí leis na gearáin sin a dhéanamh ná sna cúiseanna a bhí leis na cinntí a rinne an Cláraitheoir agus an Coiste um Athbhreithniú ar Ghearáin.

Bhí gearán amháin ann le linn 2025 ar chinn an Cláraitheoir go raibh sé inghlactha agus tarchuireadh an gearán sin chuig an gCoiste sin, a bhunaigh painéal fiosrúcháin chun an gearán a imscrúdú. Bhí an fiosrúchán sin fós ar bun ag deireadh 2025. Tugadh imscrúdú i ndáil le gearán atá á imscrúdú le linn 2024 i gcrích in 2025.

Is léir go mbaineann formhór na ngearán nár glacadh leo le cinntí a rinne breithiúna. Ar an drochuair, cinneadh go raibh 173 cinn de na gearáin a mheas an Cláraitheoir (73% den líon iomlán) do-ghlactha i leith cinntí a rinneadh i gcásanna ina raibh an gearánach míshásta.

Is é tuairim an Choiste gur fiú a lua arís nach féidir cinneadh breithimh a chur ar ceal nó a athrú má dhéantar gearán leis an gComhairle Bhreithiúnach. Mar sin féin, is léir go ndéanann cuid mhór díobh siúd a dhéanann gearáin amhlaidh toisc go bhfuil siad míshásta le cinneadh a dhéanann breitheamh.

Féadfaidh páirtí atá míshásta le cinneadh ina gcás leigheas a lorg trí na cúirteanna.

D'fhéadfadh sé sin a bheith trí achomharc nó trí leigheasanna dlíthiúla eile a d'fhéadfadh a bheith ar fáil. Go deimhin, cuireann an tAcht, seachas á rá in Alt 53(3) nach bhfuil gearán den sórt sin inghlactha, cosc in Alt 93 ar chur isteach ar fheidhm bhreithiúnach agus ar fheidhmeanna na gcúirteanna. Ní cúirteanna iad an Chomhairle Bhreithiúnach ná an Coiste seo agus níl aon chumhacht acu cur isteach ar chinnteoireacht breithimh.

Tháinig laghdú beag ar leitheadúlacht an iliomad gearán arna ndéanamh ag an ngearánach céanna in 2024 in 2025 cé go leanann roinnt gearánaithe de ghearáin neamh-inghlactha a dhéanamh a bhí dírithe ar an mbreitheamh céanna.

Is díol sásaimh don Choiste an obair atá á déanamh chun cabhrú le dlíthithe dul i dteagmháil go pearsanta leis an bpróiseas cúirte lasmuigh den Chomhairle Bhreithiúnach tríd an Meitheal um Dhlíthithe i nDaoine agus tríd an tSeirbhís Chúirteanna. Táthar ag súil go gcuirfidh an tuiscint níos fearr a thabharfaidh an obair seo do dhlíthithe feasacht níos fearr ar an gcóras agus ar ról an bhreithimh chun cinn.

In 2025, cuireadh tús le himeachtaí athbhreithnithe bhreithiúnaigh i gcoinne an Choiste um Athbhreithniú ar Ghearáin. Bhí na himeachtaí sin fós ar bun ag deireadh 2025.

Sna blianta amach romhainn, tabharfaidh an Coiste léargas níos fearr ar an gcineál gearáin a dhéantar agus ar an gcaoi a ndéanann painéal fiosrúcháin imscrúdú, agus, nuair is féidir, trí thagairt a dhéanamh do chás-staidéir. De réir mar a thagann méadú ar líon iomlán na ngearán, tá i bhfad níos lú riosca ag baint leis an gcur chuige sin, rud a fhágann go bhfuil breitheamh nó gearánach inaitheanta agus oibreoidh an Coiste leis an gCláraitheoir chun an cuspóir sin a shaothrú.

Ina theannta sin, tabharfaidh taithí mhéadaitheach an Choiste, an Choiste um Athbhreithniú ar Ghearáin agus an Chláraitheora léargas a d'fhéadfaí a roinnt leis an gCoiste um Staidéar Breithiúnach chun feabhas a chur ar an oiliúint a chuirtear ar fáil do bhreithiúna.

Achoimre ar na gearáin a rinneadh, agus cinntiúcháin a eisíodh in 2025

An Cláraitheoir

Ba é 226 líon iomlán na ngearán nua a rinneadh leis an gCláraitheoir agus ar ghá iad a bhreithniú faoin Acht in 2025.

Níor tháinig dhá ghearán bhreise a cuireadh isteach faoi raon feidhme Chuid 5 den Acht um Chomhairle na mBreithiúna, 2019. Ní raibh aon údarás ag an gCláraitheoir an dá ní sin a mheas agus ní rabhtas in ann iad a mheas.

Bhí 30 gearán a rinneadh in 2024 fós le meas ag tús 2025. Dá bhrí sin, bhí 256 gearán os comhair an Chláraitheora lena meas.

As na 256 gearán sin

- 1 gearán a cinneadh a bheith inghlactha
- 235 cinn acu a cinneadh a bheith neamh-inghlactha
- 4 gearán a cuireadh i gcrích mar nach raibh an tAcht i bhfeidhm níos mó
- 9 gearán a tarraingíodh siar agus

- 7 gearán a bhí fós le meas ar an 31 Nollaig 2025 (fuarthas iad i mí na Samhna agus mí na Nollag).

Rinneadh gearán faoi 87 breitheamh ar leith in 2025.

An Coiste um Athbhreithniú ar Ghearáin

- Bhí 7 athbhreithniú fós le cinneadh ag deireadh 2024
- Fuarthas 87 iarraidh nua chun athbhreithniú a dhéanamh ar chinntiúchán an Chláraitheora in 2025 Ba mhéadú faoi 36 é sin i gcomparáid leis an líon a fuarthas in 2024
- 78 cinntiúchán a rinneadh in 2025
- Bhí 16 athbhreithniú fós le cinneadh ag deireadh 2025

Painéil Fiosrúcháin

- Bunaíodh painéal fiosrúcháin amháin in 2024 chun gearán a glacadh in 2023 a fhiosrú. Scoireadh den imscrúdú sin in 2025.
- Bunaíodh painéal breise amháin in 2025 chun an gearán a glacadh in 2025 a fhiosrú. Bhí an fiosrúchán sin fós ar bun ag deireadh na bliana.

Miondealú na ngearánach

- 108 gearánach a rinneadh gearán amháin
 - 16 gearánach a rinne 2 gearán an duine
 - 6 gearánach a rinne 3 gearán an duine
 - 1 gearánach amháin a rinne 4 gearán
 - 1 gearánach amháin a rinne 6 gearán
- 1 gearánach amháin a rinne 8 gearán
 - 1 gearánach amháin a rinne 10 gearán
 - 1 gearánach amháin a rinne 11 gearán
 - 1 gearánach amháin a rinne 13 gearán
 - 1 gearánach amháin a rinne 16 gearán

Sonraítear an fhaisnéis a leanas a fhoilsiú de bhun Alt 87(4)

2025		2024	2023
226	(a) líon na ngearán a fuarthas,	273	216
1	(b) líon na ngearán a chinn an Cláraitheoir a bheith inghlactha ag an Cláraitheoir	0	1
78	(c) líon na ngearán a mheas an Coiste um Athbhreithniú ar Ghearáin agus	58	62
0	líon na ngearán a chinn an Cláraitheoir a bheith inghlactha, ag an Coiste um Athbhreithniú ar Ghearáin,	0	0
0	(d) líon na ngearán a réitíodh ar bhealach neamhfhoirmiúil de réir Chaibidil 4,	0	0
0	(e) líon na n-imscrúduithe a tionscnaíodh de bhun tarchuir faoi alt 59,	0	0
1	(f) líon na n-imscrúduithe a rinne painéal 1 fiosrúcháin faoin gCuid seo ar ghearáin nó a lean tarchur faoi alt 59,	1	0
0	(g) líon na ngearán a mheas an Coiste um Iompar Breithiúnach nach raibh bunús leo,	0	0
0	(h) líon na gcinntí a rinne an Coiste um Iompar Breithiúnach faoi Alt 71 (5) nó 79	0	0
0	(i) líon na mbreithiúna a thoiligh le hiomarduithe a eisiúint dóibh de réir Alt 58 nó 73, agus	0	0
9	(j) líon na ngearán a aistarraingíodh sna cuinsi dá dtagraítear in alt 57 nó 74	2	2

Nótaí

This image shows a full page of blank handwriting practice paper. It features approximately 20 evenly spaced horizontal blue lines across the entire page, providing a guide for letter height and placement. The background is plain white, and there are no margins, text, or other markings present.

Nótaí

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Nótaí

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Comhairle na mBreithiúna
The Judicial Council

